

**VIŠI PRIVREDNI SUD
BANJA LUKA**

**INFORMATOR
SUDSKE PRAKSE**

Sudska praksa

januar – mart 2019. godine

Banja Luka, maj 2019. godine

S A D R Ž A J

<u>Parnični postupak</u>	1
1. <u>Mjerodavno pravo u sporovima za naknadu štete</u>	1
2. <u>Određivanje sudske mjere obezbjeđenja</u>	2
3. <u>Odlučivanje o sudskoj mjeri obezbjeđenja</u>	4
4. <u>Strani advokat kao punomoćnik u postupku</u>	5
5. <u>Dostavljanje pravnim licima</u>	6
6. <u>Dostavljanje poziva stranci koja ima punomoćnika</u>	7
<u>Izvršni postupak</u>	7
7. <u>Aktivna legitimacija u izvršnom postupku</u>	7
8. <u>Posljedice pogrešnog označavanja broja predmeta na podnesku</u>	8
9. <u>Utvrđivanje dužnikove imovine</u>	9
10. <u>Obustava izvršnog postupka</u>	10
11. <u>Završetak izvršnog postupka</u>	11
12. <u>Nadležnost suda za izvršenje na pokretnim stvarima izvršenika</u>	12
<u>Obligacioni odnosi</u>	13
13. <u>Ponuda i prihvrat ponude</u>	13
14. <u>Primjena odredbi i tumačenje spornih i nejasnih odredbi</u>	14
15. <u>Prestanak prava na poništenje rušljivog ugovora</u>	15
16. <u>Kamata na troškove postupka u izvršnom postupku</u>	15
17. <u>Prebijanje (kompenzacija)</u>	16
18. <u>Zastarjevanje potraživanja kod ugovora o zajmu</u>	17
19. <u>Povlačenje tužbe i prekid zastjevanja</u>	18
20. <u>Ništavost ugovora</u>	19
21. <u>Vidljivi ili skriveni nedostaci isporučene robe</u>	20
22. <u>Isključenje odgovornosti osiguravača u slučaju namjere i prevare - figirana saobraćajna nesreća</u>	21
<u>Stečajni postupak</u>	22
23. <u>Razlučni povjerioci</u>	22
24. <u>Troškovi likvidacionog postupka</u>	22
25. <u>Odbacivanje neblagovremene tužbe</u>	23
26. <u>Kad stečajna masa ima svojstvo pravnog lica</u>	24
<u>Ostalo</u>	25
27. <u>Otkaz ugovora o zakupu poslovnih prostorija</u>	25
28. <u>Podnošenje mjenice na isplatu</u>	26
29. <u>Ništavost ugovora o ustupanju prava trajnog korištenja građevinskog zemljišta</u>	27
30. <u>Raspodjele koncesione naknade</u>	28
31. <u>Prestanak poslovne jedinice privrednog društva</u>	29
32. <u>Raspolaganje imovinom velike vrijednosti</u>	30
33. <u>Upis prava svojine u korist tuženog, na osnovu rješenja komisije za izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanja prava na nepokretnostima</u>	32
34. <u>Plaćanje sudske takse</u>	33

PARNIČNI POSTUPAK

MJERODAVNO PRAVO U SPOROVIMA ZA NAKNADU ŠTETE (član 28. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima)

Ukoliko je štetna radnja izvršena i posljedica nastupila na području druge strane države, sud treba primijeniti pravo koje je povoljnije za oštećenog. Samo je oštećeni ovlašten da prigovara da li je primijenjeno neko pravo koje je nepovoljnije za njega.

Iz obrazloženja

Predmet spora je tužbeni zahtjev tužioca da se tuženi obaveže da tužiocu isplati na ime naknade štete iznos od 39.342,42 KM, zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos naknade od 2.778,34 KM od 05.02.2014. do 29.7.2015. godine, te iznos od 590,36 KM na ime naknade troškova sačinjavanja nalaza o visini štete, sa zakonskom zateznom kamatom od 05.02.2014. godine do isplate i troškovima parničnog postupka.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu tužioca prvostepeni sud je nakon provedenog postupka utvrdio da je u saobraćajnoj nezgodi koja se desila 28.01.2012. godine u Gradišci oštećen autobus marke „Setra“ koji je vlasništvo tužiočevog osiguranika B. O. koji je sa tužiocem zaključio Ugovor o kasko osiguranju u Njemačkoj, da je do saobraćajne nezgode došlo krivicom osiguranika tuženog, da je tuženi isplatio tužiocu iznos od ukupno 2.938,34 KM na ime predmetne štete i to 02.07.2015. godine iznos od 2.778,34 KM i dana 17.8.2015. iznos od 160,00 KM na ime advokatskih troškova u odštetnom postupku, da je visina popravke troškova autobusa osiguranika tužioca obračunata u nalazu „Carexpert“ u visini od 22.036,00 Eura i da je tužilac po odbitku PDV-a isplatio osiguraniku iznos od 21.536,00 Eura.

U pogledu mjerodavnog prava obzirom da se radi o sporu sa međunarodnim elementom, jer je tužilac inostrano osiguravajuće društvo, drugostepeni sud stoji na stanovištu da ukoliko je štetna radnja izvršena i posljedica nastupila u BiH sud će primijeniti pravo BiH odnosno Republike Srpske. Međutim, ukoliko je štetna radnja izvršena i posljedica nastupila na području druge strane države, sud treba imati u vidu da treba primijeniti pravo koje je povoljnije za oštećenog. Mjesto štetne radnje je mjesto gdje je štetna radnja u potpunosti ili djelimično izvršena, dok je mjesto nastanka štete ono mjesto u kojem je došlo do povrede zaštićenog pravnog interesa. Sud treba utvrditi poređenjem prava mjesta štetne radnje i prava mjesta štetne posljedice, koje je od tih prava povoljnije za oštećenog te onda izabrati mjerodavno pravo.

U pogledu mjesta preduzimanja protivpravne radnje koja je dovela do nastanka štete ili mjesta nastupanja povrede, strani element bi bio ako je radnja preduzeta na području druge države ili je posljedica nastupila na području druge države. Za posledicu štete bitno je da je posljedica nastupila na području druge države. Kako bi sud utvrdio da li postoji strani elemenat potrebno je da slučaj ispita iz svih kriterija za utvrđivanje stranog elementa (subjekta, objekta, mjesta preduzimanja radnje i mjesta nastanka posljedice). Postojanje bilo kojeg od navedenih elemenata ukazuje da postoji strani elemenat, dakle ne treba da se navedeni elementi kumulativno ispune. Mjerodavno pravo sud utvrđuje na osnovu odredaba Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja, s tim da je dužan da utvrdi da li je način utvrđivanja mjerodavnog prava popisan drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom. Ukoliko ne postoji drugi zakon ili međunarodni ugovor za vanugovornu odgovornost za štetu mjerodavno je pravo mjesta gdje je radnja izvršena ili pravo mjesta gdje je posljedica nastupila zavisno od toga koje je od ta dva prava povoljnije za oštećenika. Je li u postupku primijenjeno neko pravo od mjerodavnih nepovoljnije za oštećenika, ovlašten je prigovoriti samo oštećeni. Ukoliko je štetna

radnja izvršena i posljedica nastupila u BiH sud će primijeniti pravo BiH. Međutim, ukoliko je štetna radnja izvršena i posljedica nastupila na području strane države sud treba primijeniti pravo koje je povoljnije za oštećenog. Kod utvrđivanja mjerodavnog prava za vanugovornu naknadu štete za saobraćajne nezgode na putevima, sud je dužan da cijeni odredbe Haške konvencije o međunarodnom pravu za saobraćajne nezgode na putevima - cestama iz 1971. godine. BiH je članica Konvencije na osnovu sukcesije. Slučajevi kada se Haška konvencija ne primjenjuje taksativno su navedeni u članu 2. navedene Konvencije. Pored ostalog ne primjenjuje se na regresne tužbe između odgovornih osoba i na regresne tužbe i subrogacije koje se odnose na osiguravatelja.

Mjesto nastanka štete je ono mjesto u kojem je došlo do povrede zaštićenog pravnog interesa. Ako vlasnik motornog vozila živi i radi u inostranstvu ima pravo da štetu na vozilu otkloni u zemlji registracije vozila po cijenama u toj zemlji. Obzirom na to da oštećeni radi u inostranstvu gdje i registrovao autobus koji je oštećen u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi koju je skrivio osiguranik tuženog, prirodno je što je štetu na vozilu otklonio u zemlji registracije vozila pa mu pripada naknada štete u visini izdataka koje je u toj zemlji imao. Popravka vozila u Njemačkoj je racionalna i zbog toga što bi boravak oštećenog, dok traje popravka u zemlji, znatno uvećao njegove izdatke, a oni bi bili u vezi sa prouzrokovanom štetom na vozilu. Štetna posljedica je nastupila u mjestu gdje je vozilo registrovano, nemogućnošću korištenja vozila za vrijeme popravke. Usljed dislokacije štetne radnje i štetne posljedice potrebno je ispitati da li je njemačko pravo povoljnije za oštećenog.

Pravilno prvostepeni sud navodi da bi popravka autobusa na području BiH bila povezana sa brojnim poteškoćama prije svega u vezi sa procedurom nabavke dijelova, nepostojanja ovlaštenog servisa u BiH, te na činjenicu da opravku vozila u BiH koja nije izvršena od ovlaštenog servisa ne bi uvažila osiguravajuća kuća iz Njemačke, o čemu se i vještak izjasnio u svom nalazu i mišljenju. Imajući u vidu da se rezervni dijelovi za autobus osiguranika tužioca ne mogu nabaviti u BiH, već se moraju uvoziti iz inostranstva, niti postoji ovlašteni servis za opravku oštećenog autobusa u BiH, onda oštećeni osnovano može tražiti isplatu pune vrijednosti svog motornog vozila (autobusa prema stanju istog neposredno prije udesa). Iz navedenih razloga drugostepeni sud stoji na stanovištu da se u konkretnom slučaju opravka autobusa osnovano mogla izvršiti u zemlji gdje je vozilo registrovano i osigurano i gdje je vlasnik obavljao registrovanu djelatnost sa autobusom.

Shodno odredbi člana 190. ZOO sud će uzimajući u obzir i okolnosti koje su nastupile poslije prouzrokovane štete dosuditi naknadu u iznosu koji je potreban da se oštećenikova materijalna situacija dovede u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja. Obzirom da oštećeni ima pravo na potpunu naknadu štete shodno odredbi člana 190. ZOO, moraju se uzeti u obzir i okolnosti konkretnog slučaja, koje su nastupile poslije prouzrokovane štete. Imajući u vidu nalaz i mišljenje sudskog vještaka koji je uzeo u obzir i dužinu trajanja opravke u BiH, kvalitet opravke, nepostojanje ovlaštenog servisa, prvostepeni sud je i po ocjeni drugostepenog suda pravilno cijenio u konkretnom slučaju sve okolnosti i pravilno je primijenio materijalno pravo prilikom određivanja visine naknade štete.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 114322 18 Pž od 24.01.2019. godine)

ODREĐIVANJE SUDSKE MJERE OBEZBJEĐENJA (član 269. i 273. Zakona o parničnom postupku)

Nije osnovan prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja radi osiguranja nenovčanog potraživanja predlagača mjere, protiv podnosioca prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, ako se podnosilac prijedloga za otvaranje stečajnog postupka koristi

svojim pravom da podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i u situaciji kada je stečajni sudija rješenjem odredio provođenje prethodnog stečajnog postupka, u kojem će se ispitati da li su ispunjeni uslovi za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom odnosno predlagračem sudske mjere.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odlaže se prethodni stečajni postupak nad tužiocem do pravosnažnog okončanja ovog parničnog postupka, te se stavlja van snage rješenje kojim je sud donio privremenu mjeru obezbjeđenja.

Pobijano rješenje nije zasnovano na pravilnoj primjeni materijalnog prava, s obzirom da po ocjeni drugostepenog suda nisu ispunjeni uslovi za određivanje predložene sudske mjere obezbjeđenja.

Po ocjeni drugostepenog suda, nije osnovan prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja radi osiguranja nenovčanog potraživanja predlagrača mjere, protiv podnosioca prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, ako se podnosilac prijedloga za otvaranje stečajnog postupka koristi svojim pravom da podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i u situaciji kada je stečajni sudija rješenjem odredio provođenje prethodnog stečajnog postupka u kojem će se ispitati da li su ispunjeni uslovi za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom odnosno predlagračem sudske mjere obezbjeđenja. Stečajni sudija cijeni da li iz dostavljene dokumentacije proizilazi vjerovatnost potraživanja. Ako ocijeni da ne postoji vjerovatnost potraživanja neće odrediti sprovođenje prethodnog stečajnog postupka.

Predlagrač sudske mjere obezbjeđenja-tužilac je postavio deklarativni tužbeni zahtjev u kojem traži utvrđenje ništavosti ugovora o ustupanju potraživanja. U tom tužbenom zahtjevu ne ističe se ni novčana niti nenovčana tražbina, odnosno ne postoji potraživanje koje bi trebalo osigurati. Osim navedenog mora se raditi o potraživanju koje je podobno da se u izvršnom postupku provede shodno pravilima koja vrijede za izvršni postupak. Deklaratorne presude odnosno odluke ne obavezuju na činidbu, pa i nema izvršenja. Izraz potraživanje označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje. Tužbeni zahtjev u ovoj pravnoj stvari predstavlja deklarativni zahtjev usmjeren na utvrđenje ništavosti ugovora o ustupanju potraživanja. Ovakav zahtjev ne sadrži potraživanje u smislu odredaba Zakona o parničnom postupku, niti bi se ono moglo ostvarivati u izvršnom postupku. Stoga, po ocjeni drugostepenog suda, u konkretnom slučaju, u parnici u kojoj se ističe ovakav deklarativni tužbeni zahtjev, nisu ispunjeni uslovi za izdavanje sudske mjere obezbjeđenja.

Pored navedenog, sud ne bi mogao odrediti sudsku mjeru obezbjeđenja radi obezbjeđenja nenovčanog potraživanja, ukoliko predlagrač nije učinio vjerovatnim svoje nenovčano potraživanje, jer bi određivanje predložene mjere bilo prejudiciranje neke buduće odluke suda povodom tužbe predlagrača prema protivniku. Sudska mjera obezbjeđenja nenovčanog potraživanja mora biti u vezi sa postavljenim tužbenim zahtjevom a i radi obezbjeđenja budućeg potraživanja.

U konkretnom slučaju treba imati u vidu da u stečajnom postupku nije dozvoljen zastoj i prekid stečajnog postupka, uvažavajući načelo hitnosti predviđeno odredbom člana 14. a u vezi sa članom 18. Zakona o stečaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 16/2016), koji je zakon *lex specialis* u odnosu na sve druge zakone i koji se isključivo primjenjuje na postupak pokretanja i vođenja stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom. Zakon o parničnom postupku koji reguliše sudske mjere obezbjeđenja primjenjuje se u stečajnom postupku supsidijarno, ako Zakonom o stečaju nije regulisano određeno pitanje. Međutim, Zakonom o stečaju je izričito propisano da u stečajnom postupku nije dozvoljen zastoj i prekid. U stečajnom postupku se

primjenjuje princip zakonskog i sudskog kretanja postupka. Strankama je onemogućeno da upravljaju postupkom.

U toku prethodnog stečajnog postupka, sve do donošenja odluke o otvaranju stečajnog postupka ili odbijanju prijedloga za otvaranje tog postupka dužnik (predlagač mjere) može isticati i dokazivati da ne postoji potraživanje predlagača (protivnika mjere) stečaja i da nisu ispunjeni uslovi za otvaranje stečajnog postupka. U prethodnom stečajnom postupku dužnik može da bude nosilac svih prava i obaveza, jer se u ovoj fazi postupka utvrđuje da li je ispunjen stečajni razlog.

Kako je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo i odredbe Zakona o parničnom postupku koje propisuju sudske mjere obezbjeđenja iz člana 268. do 290. ZPP, žalbu je valjalo uvažiti, preinačiti prvostepeno rješenje shodno odredbi člana 235. tačka 3. ZPP i odbiti prijedlog za određivanje predložene sudske mjere obezbjeđenja.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 125731 19 Pž od 25.3.2019. godine)

ODLUČIVANJE O SUDSKOJ MJERI OBEZBJEĐENJA (član 277. stav 2. Zakona o parničnom postupku)

Da bi meritorno odlučio o sudskoj mjeri obezbjeđenja (ukoliko nije predložena i privremena mjera ili je protiv privremene mjere izjavljen prigovor), sud mora prije svega dostaviti prijedlog za određivanje sudske mjere protivniku, te zakazati i održati ročište na kojem će se raspraviti i utvrditi da li postoje uslovi za donošenje predložene sudske mjere obezbjeđenja.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbijen je prijedlog tužioca-predlagača za određivanje sudske mjere obezbjeđenja, s prijedlogom da se ista odredi i kao privremena.

Iz spisa predmeta prvostepenog suda proizilazi da prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja nije dostavljen tuženim odnosno protivpredlagačima, iako je odredbom člana 277. stav 2. ZPP-a propisano da prijedlog za određivanje mjere obezbjeđenja sud zajedno sa priložima dostavlja protivniku obezbjeđenja, uz obavijest da protivnik obezbjeđenja može podnijeti pismeni odgovor na prijedlog za određivanje mjere obezbjeđenja u roku od 8 dana.

Odredbom člana 4. ZPP je utemeljeno načelo usmenog, neposrednog i javnog raspravljanja, dok je članom 5. ZPP-a propisano načelo kontradiktornosti ili obostranog saslušanja parničnih stranaka. Kada se imaju u vidu ova dva osnovna načela parničnog postupka proizilazi da donošenje presude odnosno rješenja kojim se odbija prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja bez održavanja rasprave odnosno ročišta vrijeđaju se pravila parničnog postupka što ima za posljedicu donošenje nepravilne odnosno nezakonite presude i rješenja. Samo izuzetno kada je to Zakonom o parničnom postupku određeno sud je ovlašten da odluči o zahtjevu po kome protivnoj stranci nije pružena mogućnost da se izjasni.

Prvostepeni sud može u prethodnom postupku u pripremi glavne rasprave donositi odluke u vezi određenih procesnih smetnji (član 67. ZPP), ali po ocjeni drugostepenog suda ne može meritorno odbiti tužbeni zahtjev niti prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja, jer donošenje odluke o tužbenom zahtjevu odnosno odluke o predloženoj sudskoj mjeri obezbjeđenja, prethodi održavanje rasprave odnosno ročišta. Sud može odrediti privremenu

mjeru u smislu člana 278. ZPP bez prethodnog obavještenja protivnika, ako su ispunjeni uslovi za privremenu mjeru.

Međutim, da bi meritorno odlučio o sudskoj mjeri obezbjeđenja (ukoliko nije predložena i privremena mjera ili je protiv privremene mjere izjavljen prigovor) sud mora prije svega dostaviti prijedlog za određivanje sudske mjere protivniku i zakazati i održati ročište na kojem će se raspraviti i utvrditi da li postoje uslovi za donošenje predložene sudske mjere obezbjeđenja.

Prvostepeni sud nije dostavio prijedlog za određivanje sudske mjere obezbjeđenja tuženim te je propustio zakazati ročište povodom predložene sudske mjere obezbjeđenja niti je proveo postupak nakon kojeg je trebalo ocijeniti da li utvrđene činjenice ukazuju da je predložena sudska mjera obezbjeđenja osnovana.

Postupajući na ovaj način počinjene su povrede odredaba parničnog postupka iz člana 227. stav 2. u vezi sa čl. 4. i 5. ZPP, pa je žalba uvažena, osporeno rješenje ukinuto i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Ps 029031 19 Mož od 25.3.2019. godine)

**STRANI ADVOKAT KAO PUNOMOĆNIK U POSTUPKU
(član 301. Zakona o parničnom postupku i član 28. stav 2. Zakona o advokaturi
Republike Srpske)**

Nije propisano da domaći i strani advokat moraju zajedno potpisati podnesak kojim se stranka obraća sudu, niti da oba advokata moraju istovremeno zastupati stranku na održanom ročištu, pa suprotno žalbenim navodima, nisu učinjene povrede postupka u tom pravcu.

Iz obrazloženja

Predmet ovog izvršnog postupka je prinudna naplata potraživanja tražioca izvršenja u iznosu od 111.690,86 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka, a na osnovu presude Vrhovnog suda RS broj 59 0 Ps 000078 16 Rev 3 od 24.08.2016. godine.

Neosnovani su žalbeni navodi u pogledu zastupanja tražioca izvršenja po punomoćniku R. K., advokatu iz Beograda, pozivanjem na član 28. stav 2. Zakona o advokaturi Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 80/15), kojim je propisano da advokatura stranog advokata upisanog u upisnik B izjednačena sa službom domaćeg advokata, s tim što u periodu od 3 godine od dana upisa može postupati u Republici Srpskoj samo sa domaćim advokatom.

Tražilac izvršenja je prije podnošenja prijedloga za izvršenje dana 10.05.2017. godine dao pismeno punomoćje da ovlašćuje R. K., advokata iz Beograda, koji je upisan u upisnik B stranih advokata pri Advokatskoj komori Republike Srpske sa sjedištem u Bijeljini, Ulica Meše Selimovića, da kao punomoćnik tog privrednog društva može podnijeti prijedlog za izvršenje Okružnom privrednom sudu u Bijeljini na osnovu presude Vrhovnog suda RS broj 59 0 Ps 000078 16 Rev 3 od 24.08.2016. godine, te da ga kao punomoćnik zastupa do okončanja izvršnog postupka. U tom pismenom punomoćju izričito je navedeno da će imenovani punomoćnik u predmetnom izvršnom postupku postupati zajedno sa domaćim advokatom V. D., koji je takođe ovlašten da postupa kao punomoćnik vlastodavca u ovom izvršnom postupku.

Na osnovu toga advokat R. K. je podnio predmetni prijedlog za izvršenje i u toku izvršnog postupka obraćao se sudu podnescima, a iz zdravstvenih razloga dana 28.03.2018. godine dostavio je sudu otkaz punomoćja, pa je u daljem postupku procesne radnje (zastupanjem na ročištu od 29.03.2018. godine i podnošenje odgovora na žalbu) preduzimao direktor tražioca izvršenja S. D. Takvim postupanjem, a budući da nije propisano da domaći i strani advokat moraju zajedno potpisati podnesak kojim se stranka obraća sudu, niti da oba advokata moraju istovremeno zastupati stranku na održanom ročištu, suprotno žalbenim navodima, nisu učinjene povrede postupka u tom pravcu.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Ps 000078 18 Pžip od 25.01.2019. godine)

DOSTAVLJANJE PRAVNIM LICIMA (član 339. Zakona o parničnom postupku)

Sud mora da utvrdi da li je pravno lice upisano u registar, te da pokuša dostavu tužbe kao inicijalnog akta na adresu sjedišta tuženog upisanog u sudski registar, a ukoliko je dostava tužbe na adresu sjedišta pravnog lica bila neuspješna, stekli bi se uslovi da se dostavljanje tužbe izvrši stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda.

Iz obrazloženja

Prvostepenom presudom zbog propuštanja obavezan je tuženi da tužiocu na ime glavnog duga isplati iznos od 37.604,95 KM, sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka.

Iz stanja predmetnog spisa se utvrđuje da je tužilac u tužbi predložio donošenje presude zbog propuštanja; da je sud tuženom dostavio tužbu putem oglasne table suda dana 31.05.2018. godine, pa kako tuženi nije dostavio odgovor na tužbu, sud je u skladu sa odredbom člana 182. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), odlučio kao u izreci pobijane presude.

Odredbom člana 339. stav 2. ZPP propisano je da, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, dostavljanje državnim organima i pravnim licima vrši se predajom pismena licu ovlaštenom za prijem pismena, ili, ako se takvo lice ne zatekne u kancelariji odnosno poslovnoj prostoriji, radniku koji se tu zatekne. Ako dostava ne uspije ni na toj adresi, izvršiće se stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda. Smatraće se da je dostava izvršena istekom 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu tablu suda.

U konkretnom slučaju dostava tužbe stavljanjem na oglasnu tablu suda nije bila zakonita dostava. S obzirom da je dostavljanje tuženom na adresu navedenu u tužbi, Ul. Dobroslava Jevđevića, Pale, bilo bezuspješno, trebalo je provjeriti da li je tuženi pravno lice koje je upisano u određeni sudski ili drugi registar, i ako se ustanovi da je pravno lice upisano u registar, onda dostavljanje pokušati na adresu sjedišta pravnog lica koja je upisana u registru. Prvostepeni sud je ovo propustio uraditi. Prvostepeni sud je morao da pokuša dostavu tužbe kao inicijalnog akta na adresu sjedišta tuženog upisanog u sudski registar. Da je dostava tužbe na adresu sjedišta pravnog lica bila neuspješna, stekli bi se uslovi da se dostavljanje tužbe izvrši stavljanjem pismena na oglasnu tablu suda (član 349. stav 3. i 4. ZPP).

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 61 0 Ps 011774 18 Pž od 30.01.2019. godine)

DOSTAVLJANJE POZIVA STRANCI KOJA IMA PUNOMOĆNIKA (član 340. Zakona o parničnom postupku)

U situaciji kada se poziv za glavnu raspravu vratio kao neuredan, prvostepeni sud je bio dužan da uruči novi poziv za tuženog na adresu koja mu je dostavljena od strane punomoćnika tuženog.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca da mu tuženi na ime duga isplati iznos od 17.028,00 KM, zakonsku zateznu kamatu i troškove postupka.

Osnovano tuženi u žalbi navodi da je prvostepeni sud povrijedio odredbe ZPP, koji se odnose na dostavljanje poziva za glavnu raspravu.

Poziv koji je dostavljen tuženom putem punomoćnika S. I, advokata iz Banjaluke, vratio se sa naznakom da je isti nepoznat na adresi Milana Rakića broj 1 Banjaluka.

Iz predmetnog spisa se utvrđuje da je sudu dostavljena punomoć za zastupanje tuženog od strane advokata S. I. i da je naznačeno sjedište advokatske kancelarije na adresi Branka Čopića broj 5. Ta adresa naznačena je i na punomoći i na odgovoru na tužbu, pa nije jasno kako je sud poštu za tuženog dostavljao na adresu Milana Rakića broj 1.

Tačno je da je poziv za pripremno ročište tuženi primio na adresi Milana Rakića broj 1, ali u situaciji kada se poziv za glavnu raspravu vratio kao neuredan, prvostepeni sud je bio dužan da uruči novi poziv za tuženog na adresu koja mu je dostavljena od strane punomoćnika tuženog, a to je Ulica Branka Čopića broj 5..

Stoga se osnovano ukazuje u žalbi da je tuženi na vrijeme obavijestio sud o svojoj adresi i sjedištu advokatske kancelarije i da se ne može prihvatiti činjenica da je prvostepeni sud proveo glavnu raspravu u odsutnosti uredno obavještenog punomoćnika tuženog. Tuženi nije bio uredno obavješten, jer mu poziv za ročište za glavnu raspravu nije dostavljen na adresu sjedišta njegove advokatske kancelarije.

Navedene povrede učinjene su na štetu tuženog, a što je imalo uticaja i na pravilno vođenje predmetnog postupka, i konačno na donošenje pravilne i zakonite odluke.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 61 0 Ps 011466 18 Pž od 30.01.2019. godine)

IZVRŠNI POSTUPAK

AKTIVNA LEGITIMACIJA U IZVRŠNOM POSTUPKU (član 3. Zakona o izvršnom postupku)

Ako Republika Srpska, koja je označena kao tražilac izvršenja i koja ima svojstvo pravnog lica, nije bila stranka u postupku koji je prethodio donošenju pravosnažne sudske odluke kao osnova za izvršenje, nema aktivnu legitimaciju za pokretanje postupka prinudne naplate.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ip 096473 12 Ip od 22.02.2017. godine prigovor izvršenika na rješenje o izvršenju broj 57 0 Ip 096473 12 Ip od 23.02.2012. godine odbija se u cjelosti i rješenje o izvršenju ostaje na snazi.

U obrazlaganju žalbenih razloga žalilac ističe da su bili osnovani navodi iz prigovora i da ih prvostepeni sud nije pravilno cijenio, te da nije bilo uslova da se dozvoli izvršenje, jer ne postoji identitet stranaka u izvršnoj ispravi, prijedloga za izvršenje i rješenja o izvršenju, u kom pravcu navodi da je samo Opština Srbac, koju zastupa zastupnik po zakonu Pravobranilaštvu Republike Srpske, bila stranka u postupku, a da je prijedlog za izvršenje podnesen od strane dva pravna lica, Republika Srpska i Opštine Srbac i da je po tako neurednom prijedlogu sud donio rješenje o izvršenju.

Žalba izvršenika je djelimično osnovana u pogledu navoda koji se odnose na nesaglasnost rješenja o izvršenju i izvršne isprave, jer Republika Srpska koja je označena kao tražilac izvršenja i koja ima svojstvo pravnog lica, nije bila stranka u postupku koji je prethodio donošenju pravosnažne sudske odluke kao osnova za izvršenje, nego je kao stranka u postupku učestvovala samo Opština Srbac.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ip 096473 18 Pž od 22.01.2019. godine)

**POSLJEDICE POGREŠNOG OZNAČAVANJA BROJA PREDMETA NA
PODNESKU
(član 16. stav 2. Zakona o izvršnom postupku)**

Ako je u podnesku naveden pogrešan broj predmeta, a iz sadržaja podneska, odnosno priložene uplatnice proizlazi da se radi o drugom predmetu, sud je morao voditi računa o tome i podnesak sa uplatnicom proslijediti na broj predmeta za koji je stvarno uplaćen predujam, a ako je tražilac izvršenja u zakonskom roku tužilac postupio po zaključku suda, žalbu treba uvažiti, pobijano rješenje se ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na nastavak izvršnog postupka.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem obustavljen je izvršni postupak, rješenje o izvršenju stavljeno van snage i ukinute sprovedene izvršne radnje, iz razloga što tražilac izvršenja nije, u skladu sa zaključkom od 13.03.2017. godine, u roku od 8 dana uplatio predujam troškova za izlazak sudskog izvršioca, iako je bio upozoren na posljedice nepostupanja po zaključku.

Iz priloga uz žalbu se vidi da je tražilac izvršenja dana 16.03.2017. godine izvršio uplatu iznosa od 30,00 KM na broj predmeta 118860/16, ali da je na podnesku od 17.03.2017. godine, uz koji je dostavio navedenu uplatnicu i kojim je obavjestio sud da je izvršio uplatu, naznačio broj predmeta 57 0 Ip 118948 16 Ip, te je navedeni podnesak sa uplatnicom primljen u sud na taj broj 21.03.2017. godine, a da je podnesak sa uplatnicom dostavljen u predmetni spis dana 25.04.2017. godine. Pobijano rješenje je doneseno dana 19.04.2017. godine, što znači prije nego što je podnesak tražioca izvršenja sa uplatnicom dostavljen u ovaj predmet.

Bez obzira što je tražilac izvršenja na podnesku od 17.03.2017. godine, kojim je dostavio uplatnicu i kojim je obavjestio sud da je izvršio uplatu iznosa od 30,00 KM na ime predujma troškova za izlazak sudskog izvršioca, a po zaključku suda, naveo broj predmeta: 57

0 Ip 118948 16 Ip i što je podnesak zaveden pod taj broj u sudu dana 21.03.2018. godine, u konkretnom slučaju tražilac izvršenja je postupio po zaključku suda i u roku dostavio dokaz o uplati iznosa od 30,00 KM na ime predujma troškova za izlazak sudskog izvršioca, pa tražilac izvršenja ne može trpjeti posljedice da nije postupio po zaključku suda, što pobijano rješenje čini nezakonitim.

Ako je greškom naveden broj predmeta, a iz sadržaja podneska, odnosno priložene uplatnice proizlazi da se radi o drugom predmetu, sud je morao voditi računa o navedenoj grešci i podnesak sa uplatnicom prosljediti na broj predmeta za koji je stvarno uplaćen predujam, pa kako je u zakonskom roku tužilac postupio po zaključku suda, što osnovano u žalbi ukazuje, to je žalba uvažena, pobijano rješenje se ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na nastavak izvršnog postupka.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ip 118860 19 Pž od 14.02.2019. godine)

UTVRĐIVANJE DUŽNIKOVE IMOVINE (član 37. Zakona o izvršnom postupku)

Ukoliko tražilac izvršenja učini vjerovatnim da nije u mogućnosti pribaviti određene podatke o izvršenikovoju imovini (jer ne postoji evidentirana u javnim registrima ili nadležni organ odbija davanje takvih podataka), onda bi sud na osnovu člana 37. ZIP naložio dostavljanje traženih podataka i pristupio utvrđivanju dužnikove imovine, a u suprotnom, nisu ispunjeni uslovi za takvo postupanje suda.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Mals 123394 18 Ip od 29.11.2018. godine odbačen je zahtjev tražioca izvršenja za utvrđivanje dužnikove imovine kao neuredan.

Tražilac izvršenja nije postupio po dopisu suda od 16.10.2018. godine, iako je bio upoznat sa posljedicama propuštanja, odnosno nije pružio dokaz da se, radi pribavljanja podatka o eventualnim novčanim sredstvima izvršenika (plata, penzija, invalidnina i sl.), obraćao Poreskoj upravi Republike Srpske, niti je pružio dokaz da se obraćao Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko – pravne poslove Republike Srpske, kako bi dobio podatke o nepokretnoj imovini izvršenika, iz kojeg razloga nisu ispunjeni kumulativni uslovi predviđeni odredbom člana 37. ZIP-a, slijedom čega se nije ni moglo udovoljiti zahtjevu istog.

Zakon o izvršnom postupku uslovljava primjenu navedenog člana, te samo u situaciji da se tražilac izvršenja obraćao nadležnom organu i da nije dobio tražene podatke, postoji obaveza suda da sprovede postupak koji je propisan odredbom člana 37. Zakona o izvršnom postupku i utvrdi dužnikovu imovinu u skladu sa zahtjevom tražioca izvršenja.

Imajući u vidu da je izvršenik privredno društvo (d.o.o.) i kao subjekt prava koji nastupa u pravnom prometu, te da ima imovinu (osnivački kapital i imovinu stečenu poslovanjem), onda je tražilac izvršenja prije podnošenja prijedloga mogao doći do podataka o imovini izvršenika (pokretnih stvari i nekretnina), s obzirom da se podaci o registrovanim motornim vozilima nalaze u MUP, a podaci o nekretninama u Republičkoj upravi za geodetske poslove, PJ Srbac, koji podaci su dostupni svim licima koji imaju pravni interes (kao što je tražilac izvršenja).

Ukoliko se izvršenje ne može sprovesti na predloženom predmetu, izvršenja tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja, na način da umjesto do sada izvršenja na novčanom potraživanju dužnika, predloži izvršenje na pokretnim stvarima izvršenika, u skladu sa odredbom člana 8. stav 3. ZIP. Ukoliko bi došlo do promjene i sredstva izvršenja, u skladu sa odredbama članova od 114. do 135. ZIP, sud će putem sudskog izvršioca kroz dalje izvršne radnje popisati, procijeniti i zaplijeniti pokretnu imovinu izvršenika, a na prijedlog tražioca izvršenja istu i prodati, te iz prodajne cijene namiriti potraživanje tražioca izvršenja.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Mals 123394 18 Pžip od 24.01.2019. godine)

OBUSTAVA IZVRŠNOG POSTUPKA (član 63. i 169. Zakona o izvršnom postupku)

Nedostatak novčanih sredstava izvršenika, ne znači da je izvršenje postalo nemoguće, iz razloga što se nikada ne zna da li će biti budućih uplata, iz kojeg razloga je u ovom dijelu trebalo ostaviti rješenje o izvršenju na snazi i naložiti banci da postupi u skladu sa gore navedenim članom.

Iz obrazloženja

Predmet ovog izvršnog postupka je prinudna naplata na osnovu vjerodostojne isprave - Izvoda iz poslovnih knjiga sa šifrom pretplatnika broj 6475 od 20.08.2014. godine u iznosu od 2.020,09 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja prijedloga do namirenja i troškova izvršnog postupka, i to na novčanim sredstvima izvršenika, kao i na pokretnim stvarima istog.

Prvostepeni sud je primjenom odredbe člana 40. stav 4, u skladu sa odredbom člana 166. stav 2. ZIP-a, rješenje o izvršenju na sredstvima na računu izvršenika dostavio banci na dalje postupanje, nakon čega je Banka dopisom broj 08-01-9552/16 od 17.06.2016. godine obavijestila sud da je račun izvršenika blokiran zbog nedostatka novčanih sredstava, iz kojeg razloga je sud nastavio izvršni postupak procjenom i prodajom pokretnih stvari izvršenika.

Pravilno tražilac izvršenja žalbenim navodima ukazuje da sud nije mogao obustaviti izvršni postupak u cjelosti, odnosno i na novčanom računu izvršenika iz razloga što je odredbom člana 169. stav 2. ZIP, propisano da ukoliko banka ne uspije u cjelini da naplati izvršno potraživanje zbog nedostatka sredstava na računu, držaće rješenje o izvršenju u posebnoj evidenciji i po njemu obaviti prenos kad sredstva pristignu na račun, ukoliko rješenjem o izvršenju nije drugačije određeno.

Iako je banka dostavila sudu obavijest da je račun blokiran zbog nedostatka novčanih sredstava, banka se nije, u skladu sa odredbom člana 170. stav 2. ZIP, izjasnila da se u konkretnom slučaju radi o smetnjama trajne prirode, zbog kojih bi sud mogao obustavi izvršni postupak na ovom predmetu izvršenja.

Nedostatak novčanih sredstava izvršenika, ne znači da je izvršenje postalo nemoguće, iz razloga što se nikada ne zna da li će biti budućih uplata, iz kojeg razloga je u ovom dijelu trebalo ostaviti rješenje o izvršenju na snazi i naložiti banci da postupi u skladu sa gore navedenim članom.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ip 110992 18 Pž od 11.12.2018. godine)

ZAVRŠETAK IZVRŠNOG POSTUPKA (član 64. Zakona o izvršnom postupku)

Odredbom člana 64. ZIP je propisano da se postupak izvršenja smatra završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem od 03.12.2018. godine odbačena je kao nedopuštena žalba tražioca izvršenja od 15.12.2016. godine protiv zaključka od 06.12.2016. godine, kojim je konstatovano da je potraživanje namireno i postupak izvršenja završen.

Sporno je da li je uplatom označenog iznosa izvršenik u cijelosti izmirio obavezu po izvršnoj ispravi. Rješenje o izvršenju mora biti istovjetno sa dužnikovom obavezom sadržanom u izvršnoj ispravi, a u konkretnom slučaju (u kojem je izvršenik izvršio plaćanje određenog novčanog iznosa) izvršenje bi bilo dozvoljeno samo do visine eventualno preostale obaveze.

Prema odredbi član. 39. stav 2. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 - dalje: ZIP) propisano je da ako je rješenjem o izvršenju određena obaveza i naplata kamata, obračun kamate o trošku tražioca izvršenja će obaviti izvršni sud osim kad se naplata vrši na sredstvima na računima kod banaka. U ovom drugom slučaju obračun kamate izvršiće banka na teret izvršenika. U konkretnom slučaju sud je naložio banci da izvrši obračun kamata na trošak izvršenika kako je precizirano u dozvoli izvršenja, a u skladu sa članom 39. ZIP banka je 16.11.2016. izvršila zapljenu novčanih sredstava izvršenika bez prenosa u iznosu od 13.425,71 KM, u kojem iznosu sadržana su sredstva za namirenje glavnog duga, troškova parničnog postupka i zakonske zatezne kamate. Dana 21.07.2017. godine sud je pozvao tražioca izvršenja da se izjasni o tome da li je dug izmiren u cjelosti. Tražilac izvršenja je obavijestio sud 01.08.2017. godine da su izmireni glavni dug i troškovi postupka, a da su dana 28.12.2016. godine izmirene kamate, dok troškovi sastava žalbe na zaključak suda od 06.12.2016. godine i taksa na žalbu nisu izmireni.

Pravilno se u žalbi ukazuje da se zaključkom koji je donio prvostepeni sud nije mogla donijeti odluka kojom se dovršava izvršenje.

Prema odredbi člana 11. stav 2. i 3. ZIP odluke u izvršnom postupku sud donosi u obliku rješenja ili zaključka. Zaključkom se izdaje nalog sudskom izvršiocu i izvršiocu po ugovoru za sprovođenje svih ili pojedinih radnji u izvršnom postupku, te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima kad je to predviđeno ovim zakonom.

Odredbom člana 64. ZIP-a je propisano da se postupak izvršenja smatra završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

Kako je prvostepeni sud dovršio izvršenje u ovoj pravnoj stvari zaključkom a ne rješenjem, kako to nalaže odredba člana 11. stav 2. i 3. ZIP, te odredba člana 64. ZIP, počinio je povrede odredaba Zakona o izvršnom postupku koje su dovele do nepravilnosti prvostepenog rješenja.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će pravilno utvrditi da li je u cjelini realizovano potraživanje tražioca izvršenja koje je određeno rješenjem o izvršenju. U tu svrhu prvostepeni

sud može provesti vještačenje po vještaku finansijske struke, ukoliko između stranaka bude spora u pogledu izmirenja potraživanja iz izvršne isprave i troškova izvršnog postupka.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ip 120492 19 Pž od 25.3.2019. godine)

**NADLEŽNOST SUDA ZA IZVRŠENJE NA POKRETNIM STVARIMA
IZVRŠENIKA
(član 115. i 116 Zakona o izvršnom postupku)**

U fazi kada postoji pravosnažno rješenje o izvršenju, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim, nego mora utvrditi gdje te nalaze pokretne stvari izvršenika, a nakon toga u slučaju da se pokretne stvari nalaze na području drugog suda, primijeniti odredbu člana 116. ZIP, te rješenje o izvršenju dostaviti drugom sudu na dalje sprovođenje, do potpunog namirenja tražioca izvršenja.

Iz obrazloženja

Dopisom od 29.10.2018. godine Okružni privredni sud u Bijeljini dostavio je Višem privrednom sudu prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti sa Okružnim privrednim sudom u Banjoj Luci smatrajući da je za postupanje u ovoj izvršnoj stvari mjesno nadležan Okružni privredni sud Banjoj Luci.

Postupajući u okviru svoje nadležnosti u smislu odredbe iz člana 22. ZPPa, uvidom u predmetni spis utvrđeno je: da je Okružni privredni sud u Banjaluci, po prijedlogu tražioca izvršenja, odredio predloženo izvršenje rješenjem broj od 14.03.2017. godinem a protiv izvršenika Izdavačka djelatnost „E“ K. V. s.p. iz Zvornika, radi naplate duga koji proizilazi iz izvršne isprave i to na novčanim sredstvima izvršenika, a u slučaju neuspjele naplate, popisom, procjenom i prodajom pokretnih stvari izvršenika; da je zaključkom suda od 19.02.2018. godine pozvan tražilac da dostavi adresu na kojoj se nalaze pokretne stvari kako bi se izvršenje moglo nastaviti na ovom predmetu izvršenja; da je dana 21.03.2018. godine prvostepeni sud donio rješenje kojim se oglašava mjesno nenadležim za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje, a stavom 2. ovog rješenja odlučeno je da se predmet dostavi Okružnom privrednom sudu u Bijeljini kao stvarno i mjesno nadležnom sudu za dalje postupanje; da Okružni privredni sud u Bijeljini nije prihvatio svoju nadležnost, zbog čega je i izazvan sukob nadležnosti.

U ovom slučaju Okružni privredni sud u Banjaluci nije ni utvrdio gdje se nalaze pokretne stvari izvršenika da li na području tog ili drugog suda (iako je tražilac izvršenja pozvan zaključkom da odredi gdje se stvari nalaze), pa budući da je rješenje o izvršenju već doneseno i postalo pravosnažno i da se u ovom slučaju ne radi o pitanju mjesne nadležnosti za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje, nije bilo mjesta primjeni odredbe iz člana 115. stav 2. Zakona o izvršnom postupku, ne samo zbog toga što se u ovoj fazi postupka, kada već postoji pravosnažna odluka Okružnog privrednog suda u Banjaluci, sud ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti po službenoj dužnosti, a prijedloga u tom pravcu nije ni bilo, tako da bi bilo mjesta i primjeni odredbe iz člana 15. stav 3. ZPP, na čiju shodnu primjenu upućuje odredba čl. 21. ZIP, što znači da će Okružni privredni sud u Banjoj Luci, kao stvarno i mjesno nadležan sud nastaviti dalji postupak izvršenja i u slučaju da se pokretne stvari nalaze na području drugog suda, primijeniti odredbu člana 116. ZIP, koja propisuje da, u slučaju da je izvršenje određeno na pokretnim stvarima na području tog ili drugog suda (u konkretnom slučaju prvostepeni sud čak nije utvrdio ni da se stvari nalaze na području drugog suda), po okončanju izvršenja na

pokretnim stvarima na svom području, rješenje o izvršenju će dostaviti drugom sudu na dalje sprovođenje, do potpunog namirenja tražioca izvršenja.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Ip 033281 18 Pž od 22.01.2019. godine)

OBLIGACIONI ODNOSI

PONUDA I PRIHVAT PONUDE (član 32. Zakona o obligacionim odnosima)

Da bi ponuda proizvela pravni učinak, mora da sadrži sve bitne elemente i formu budućeg ugovora čije sklapanje se ponudom predlaže, da na strani ponudioca postoji stvarna volja da sa tačno određenom osobom i pod određenim uslovima zaključi određeni pravni posao, a prihvrat ponude mora u potpunosti odgovarati ponudi uz kumulaciju svih potrebnih uslova, u suprotnom, ponuda ne obavezuje.

Iz obrazloženja

Predmet spora je zahtjev tužioca radi utvrđenja da je zaključen pismeni ugovor između tužioca i tuženog i to davanjem pismene ponude od strane tužioca dana 11.04.2011. godine, koja je prihvaćena dana 23.05.2011. godine, te da je tužilac isplatio ugovoreni iznos od 300.000,00 KM u cijelosti po osnovu osnovnog ugovora o kupoprodaji, kredita zaključenog 12.11.2003. godine i ugovora broj OU-1-029/01 o kreditiranju i poslovnoj saradnji od 04.6.2001. godine.

Sadržina dopisa od 11.04.2011. godine jasno ukazuje da je to bio samo prijedlog da se, umanjenjem ukupnih obaveza tužioca po osnovu dva kredita za iznos od 300.000,00 KM, produži (odloži) rok izvršenja prodajom nekretnina i samo je takva obaveza tužene bila prihvaćena u njihovom odgovoru od 23.05.2011. godine i tu svoju obavezu, tužena je i ispunila i po njenom prijedlogu je izvršenje bilo i odgođeno na period od 6 mjeseci.

Tužena navedenim dopisom nikad nije pristala na prijedlog tužioca da se obaveza po kreditima umanja na iznos od 300.000,00 KM. Zato nema značaja navod žalioaca da je ispoštovao sporazum i da je do 30.01.2012. godine isplatio dogovoreni iznos od 300.000,00 KM, budući da su svi iznosi (osim 50.000,00 KM koji je uplatio tužilac) naplaćeni u postupku prinudnog izvršenja, o čemu je prvostepeni sud takođe dao pravilno obrazloženje.

Naime, da bi ponuda proizvela pravni učinak, ona mora da sadrži sve bitne elemente budućeg ugovora čije sklapanje se ponudom predlaže što je u skladu sa odredbom člana 26. ZOO: da na strani ponudioca (tužene) postoji stvarna volja da sa tačno određenom osobom i pod određenim uslovima, zaključi određeni pravni posao; da je upućena osobi sa kojom želi sklopiti ugovor i da, u slučaju da je u pitanju ponuda za zaključenje ugovora za koji je propisana posebna forma, u tom slučaju i ponuda mora biti u toj formi (paritet formi - član 38. istog zakona), a i prihvrat ponude mora biti u istoj formi. U konkretnom slučaju, kumulacija potrebnih uslova nije ispunjena, što je prvostepeni sud pravilno obrazložio i dao jasne razloge odbijanja tužbenog zahtjeva, sa kojim razlozima je potpuno saglasan i ovaj sud.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 109031 18 Pž od 22.01.2019. godine)

**PRIMJENA ODREDBI I TUMAČENJE SPORNIH I NEJASNIH ODREDBI
(član 99. i član 100. Zakona o obligacionim odnosima)**

Osiguranjem od svih rizika ne pokrivaju se pojedinačno nabrojani rizici, odnosno rizici koji su izričito isključenih odredbama Uslova osiguranja (polisom osiguranja).

Iz obrazloženja

Predmet spora je tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da se obaveže tuženi da isplati tužiocu iznos od 22.900,00 KM, te iznos od 150,00 KM na ime troškova izrade zapisnika o oštećenju, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.05.2014. godine i troškovima parničnog postupka.

Odlučujući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu prvostepeni sud konstatuje da je među parničnim strankama nesporno da je dana 17.5.2014. godine ispred Benzinske pumpe „Š.“ zatečeno pokvareno teretno motorno vozilo marke „Fiat Dukato“, koje je vlasništvo tužioca, da je vozilo u potpunosti bilo pod vodom, jer se 16.05.2014. godine zbog velikih količina kiše i poplava izlila rijeka Vrbas; da je nesporno da su tužilac i tuženi zaključili polisu broj 201726 kojom je ugovoreno potpuno kasko osiguranje za predmetno vozilo za ukupnu premiju od 771,89 KM; da je na polisi koja predstavlja unaprijed sačinjeni obrazac tuženog navedeno u rubrici napomena: „Zaključeno potpuno kasko osiguranje bez franšize sa uključenjem rizika krađe.

Iz polise osiguranja proizilazi da tužilac nije ugovorio niti uplatio odgovarajuću premiju za osiguranje od rizika poplave, bujice, visoke vode. Tužilac je samo uplatio dodatnu premiju osiguranja za osigurani rizik krađe. Prvostepeni sud je pravilno tumačio polisu osiguranja imajući u vidu odredbe člana 99. ZOO, te odredbe člana 100. ZOO, dovodeći ih u vezu sa Uslovima za kombinovano osiguranje motornih vozila tuženog.

U žalbi se suštinski iznosi da su ugovorne strane ugovorile osiguranje svih rizika iz člana 17. Uslova (jer to piše u polisi) i da je tužilac platio sve što je od njega traženo. Međutim, i po ocjeni drugostepenog suda, prvostepeni sud pravilno zaključuje da nisu polisom pokriveni svi rizici. Osiguranjem od svih rizika ne pokrivaju se pojedinačno nabrojani rizici već osigurani događaj pretpostavlja ostvarenje svakog onog rizika koji izaziva oštećenje, uništenje ili gubitak osiguranog predmeta, izuzev rizika izričito isključenih odredbama Uslova osiguranja, odnosno polisom osiguranja. Kod osiguranja od svih rizika radi se o najširem obimu pokrića u imovinskom osiguranju. Kod ovog osiguranja, osiguraniku je znatno olakšano dokazivanje osiguranog slučaja, jer je jedino dužan da dokaže kako je šteta posljedica nekog spoljnog uzroka.

Odredba člana 17. stav 2. Uslova za kombinovano osiguranje motornih vozila, koji su sastavni dio polise osiguranja, propisuje da se dogovoreni rizik poplave, bujice, visoke vode, kao i rizik krađe posebno ugovori odnosno naznači na polisi osiguranja i da za navedene posebne rizike bude plaćena dodatna premija. Iz polise osiguranja jasno proizilazi da je tužilac ugovorio dodatni rizik osiguranja od posljedice krađe, dok na polisi osiguranja nije navedeno niti ugovoreno da je ugovoreno osiguranje od rizika poplave, niti da je plaćena odgovarajuća premija za rizik poplave. U polisi osiguranja navedeno je da se plaća posebna premija za rizik krađe i to u iznosu od 139,00 KM. Da su stranke imale u vidu dodatni rizik poplave, onda bi na polisi osiguranja to bilo i naznačeno, kao što je naznačen i rizik od krađe.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 114261 18 Pž od 24.01.2019. godine)

**PRESTANAK PRAVA NA PONIŠTENJE RUŠLJIVOG UGOVORA
(član 117. Zakona o obligacionim odnosima)**

Od dana zaključenja ugovora o založnom pravu (hipoteci) 01.04.2014. godine, pa do podnošenja tužbe 16.11.2018. godine, protekao je objektivni rok (tri godine od dana zaključenja ugovora), u kome se može zahtijevati poništenje ugovora zbog mana volje, slijedom čega je prestalo pravo tužioca da zahtijeva poništenje rušljivog ugovora.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se presudom poništi Ugovor o uspostavljanju založnog prava (hipoteke) zaključen od 01.4.2014. godine, te zahtjev da se tuženi obavežu da tužiocu solidarno na ime naknade štete sa zakonskom kamatom i troškovima parničnog postupka. Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Bijeljini od 19.11.2018. godine odbačena je tužba u predmetnoj pravnoj stvari.

Imajući u vidu da je u ovoj pravnoj stvari 16.11.2018. godine prvostepenom sudu podnijeta tužba, kojom se traži poništenje Ugovora o uspostavljanju založnog prava (hipoteke), koji je zaključen dana 01.04.2014. godine, a da je činjenični i pravni osnov tužbenog zahtjeva navedena bitna zabluda, u smislu člana 61. Zakona o obligacionim odnosima, prvostepeni sud je i po ocjeni drugostepenog suda u prethodnom ispitivanju tužbe shodno svom ovlaštenju iz člana 62. - 67. ZPP, pravilno našao da je tužba u ovoj pravnoj stvari podnijeta neblagovremeno.

Odredbom člana 117. ZOO regulisan je prestanak prava zahtijevati poništenje rušljivog ugovora protekom roka od jedne godine od saznanja za razlog rušljivosti (subjektivni rok), odnosno istekom roka od tri godine od dana zaključenja ugovora (objektivni rok).

Očigledno da je od dana zaključenja predmetnog ugovora o založnom pravu (hipoteci) 01.4.2014. godine, pa do podnošenja tužbe 16.11.2018. godine, protekao objektivni rok u kome se može zahtijevati poništenje ugovora zbog mana volje, pa je prestalo pravo tužioca da zahtijeva poništenje rušljivog ugovora, istekom roka od tri godine od dana zaključenja ugovora.

S obzirom na to da je prvostepeni sud pravilno utvrdio da je tužba neblagovremena, a imajući u vidu izričitu zakonsku odredbu da će se tužba odbaciti u fazi prethodnog ispitivanja tužbe, ako je podnesena neblagovremeno, drugostepeni sud stoji na stanovištu da je prvostepeni sud pravilno primijenio odredbu člana 67. stav 2. ZPP, kada je odbacio tužbu tužioca kao neblagovremenu.

Ova odredba koja ovlašćuje sud da u prethodnom ispitivanju odbaci tužbu, ako utvrdi da je neblagovremeno podnijeta, ima za cilj se ne provodi postupak i izvode dokazi na glavnoj raspravi, ako je već očigledno da tužilac nije tužbu podnio u zakonom propisanom roku za poništenje ugovora.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Ps 033521 18 Pž od 26.02.2019. godine)

**KAMATA NA TROŠKOVE POSTUPKA U IZVRŠNOM POSTUPKU
(član 277. Zakona o obligacionim odnosima)**

Troškovi parničnog i izvršnog postupka su novčana potraživanja na koje povjerilac, u skladu sa odredbom člana 277. ZOO, ima pravo na zakonsku zateznu kamatu zbog zadocnjenja dužnika u ispunjenju novčane obaveze.

Iz obrazloženja

Prvostepeni sud navodi da je u cjelosti pravilno i u skladu sa zakonom donijeto rješenje o izvršenju od 04.9.2018. godine, te da tražilac izvršenja ima pravo na naplatu novčanih sredstava izvršenika i to glavnog duga, troškova parničnog postupka, troškova izvršnog postupka i kamate na troškove izvršnog postupka. Iz tih razloga prvostepeni sud je, pozivom na član 49. u vezi sa članom 28. ZIP, odbio prigovor izvršenika.

Iz spisa predmeta prvostepenog suda proizilazi: da je tražilac izvršenja podnio prijedlog za izvršenje prvostepenom sudu 13.12.2017. godine, a na osnovu izvršne isprave presude Višeg privrednog suda u Banjaluci od 27.09.2017. godine, radi naplate glavnog duga 3.699,99 KM i zakonske zatezne kamate na pojedine iznose od tačno određenog dana do konačne isplate, sa troškovima parničnog postupka u iznosu od 1.497,60 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 27.09.2017. godine do konačne isplate i troškova izvršenja.

Podneskom od 17.08.2018. godine tražilac izvršenja je uredio prijedlog za izvršenje i tražio zakonsku zateznu kamatu na troškove izvršnog postupka u skladu sa članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 66/18).

Troškovi parničnog i izvršnog postupka su novčana potraživanja na koje povjerilac u skladu sa odredbom člana 277. ZOO-a ima pravo na zakonsku zateznu kamatu zbog zadocnjenja dužnika u ispunjenju novčane obaveze.

Kako izvršenik nije izmirio ni glavni dug niti kamate, a ni troškove parničnog postupka, tražilac izvršenja je osnovano podnio prijedlog za izvršenje, s obzirom na to da je istekao paricioni rok i da je izvršenik u docnji sa ispunjenjem novčane obaveze (kako glavnog duga, kamata na glavni dug i troškova parničnog postupka).

Tražiocu izvršenja pripadaju zatezne kamate na troškove parničnog i izvršnog postupka, sve dok se ne izmiri novčano potraživanje iz izvršne isprave.

Iz navedenih razloga žalba je odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno, na osnovu člana 235. tačka 2. ZPP, u vezi sa članom 21. ZIP.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Mals 030197 18 Pžip od 26.02.2019. godine)

PREBIJANJE (KOMPENZACIJA)
(član 336. i član 337. Zakona o obligacionim odnosima)

Da bi do prestanka obaveze došlo kompenzacijom, izreka presude mora da sadrži odluku o prigovoru kompenzacije.

Iz obrazloženja

Predmet spora je zahtjev tužioca za isplatu duga u iznosu od 11.875,49 KM, sa zakonskim kamatama i troškovima postupka, a po osnovu neisplaćenih radova po ugovoru broj 211/13 od 02.8.2013. godine, te protivtužbeni zahtjev tuženog po osnovu istog ugovora u ukupnom iznosu od 35.474,73 KM, sa zakonskim kamatama i troškovima postupka.

Potraživanje tuženog po osnovu drugog ugovora (broj 212/13 o izvođenju gips-kartonskih radova) nije bilo istaknuto tokom postupka u formi kompenzacionog prigovora niti

u formi kompenzacione protivtužbe, nego je tuženi tokom postupka (bez obzira na upute iz ranijeg ukidnog rješenja ovog suda koje nisu date iz razloga da se naruši princip individualne samostalnosti i nezavisnosti postupajućeg sudije), postavio jasan i opredijeljen zahtjev za potraživanja po osnovu ugovora broj 211/13, koji se odnosi na nabavku i izradu aluminijske bravarije tj. po osnovu istog ugovora koji je predstavljao pravni osnov i za potraživanje tužioca i u ovako koncipiranom i tužbenom i protivtuženom zahtjevu je postojala njihova međusobna veza.

Da takav zahtjev po osnovu potraživanja iz Ugovora broj 212/13, od strane tuženog nije postavljen jasno se vidi čak i iz izreke pobijane presude u kojoj nema odluke o prigovoru kompenzacije, što je pravilno jer takvog prigovora nije ni bilo, pa iako je kompenzacioni prigovor jedan od načina prestanka obaveze, da bi do prestanka obaveze došlo na taj način, izreka presude mora da sadrži odluku o prigovoru, a već je navedeno da se ni kompenzaciona protivtužba nije odnosila na potraživanje iz tog ugovora (broj 212/13) nego iz Ugovora broj 211/13.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 62 0 Ps 010780 18 Pž 2 od 22.01.2019. godine)

ZASTARJEVANJE POTRAŽIVANJA KOD UGOVORA O ZAJMU (član 371. Zakona o obligacionim odnosima)

Kada je osnov tužbenog zahtjeva ugovor o zajmu, primjenjuje se opšti zastarni rok od 10 godina.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da mu tuženi po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu isplati iznos od 309.774,78 KM, kao glavni dug i na ime ugovorene kamate iznos od 16.013,76 KM.

U konkretnom slučaju je sporno da li je nastupila zastarjelost potraživanja tužioca prema tuženom.

Ugovor koji su zaključile parnične stranke (Republika Srpska, Vlada RS, Ministarstvo finansija i privredno društvo) nije ugovor o kreditu, bez obzira što su ga stranke tako nazvale. Ugovor o kreditu, prema odredbi člana 1065. ZOO, može zaključiti samo banka kao specijalizovana ustanova, a ne Republika Srpska. Stoga i ovaj sud zaključuje da su tužilac i tuženi zaključili ugovor koji po svojoj prirodi je ugovor o zajmu, propisan u odredbi člana 557. ZOO.

Odredbom člana 557. ZOO propisano je da se ugovorom o zajmu obavezuje zajmodavac da preda u svojinu zajmoprimcu određenu količinu novca ili kojih drugih zamjenjivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i istog kvaliteta.

Tuženi smatra da se kod ocjene osnovanosti prigovora zastare ima primijeniti odredba člana 372. i 373. ZOO, a ne odredba člana 371. ZOO.

Kada je osnov tužbenog zahtjeva ugovor o zajmu, primjenjuje se opšti zastarni rok od 10 godina koji je propisan odredbom člana 371. ZOO, i ovaj sud prihvata mišljenje prvostepenog suda.

Prvostepeni sud utvrđuje da je dospjelo potraživanje tužioca kada je zadnja mjesečna rata dospjela, a to je 31.05.2009. godine i od tog dana počinje računati desetogodišnji rok zastare, navodeći da bi zastarjelost nastupila 31.05.2019. godine. Kako je tužba podnesena dana 13.02.2015. godine nije nastupila zastarjelost potraživanja u smislu odredbe člana 371. ZOO.

Po mišljenju ovog suda, s obzirom na to da se radi o ugovoru o zajmu, prigovor zastarjelosti potraživanja ima se cijeliti prema odredbi člana 371. ZOO. Osim toga ako se uzme činjenica da je i otkazan ugovor dopisom od 23.12.2008. godine, za potraživanje tužioca nakon otkazivanja ugovora, važi opšti zastarni rok, jer tužilac traži povrat cjelokupnog iznosa, što je posljedica raskida odnosno otkaza ugovora, koje potraživanje zastarijeva u opštem zastarnom roku.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 112879 18 Pž od 30.01.2019. godine)

POVLAČENJE TUŽBE I PREKID ZASTJEVANJA (član 388. Zakona o obligacionim odnosima)

Rješenjem kojim se tužba smatra povučenom, okončana je parnica bez meritornog odlučivanja o zahtjevu tužioca, tj. stvorena je samo presumpcija o povlačenju tužbe koja je deklarirana procesnim rješenjem, iz kojeg je razloga podnošenjem ranije tužbe, primjenom odredbe iz člana 388. ZOO, došlo je do prekida zastarijevanja od kada teče novi rok (član 392. stav 1. istog zakona).

Iz obrazloženja

Predmet spora je zahtjev tužioca za isplatu cijene za izvedene a neplaćene radove i isporučeni građevinski materijal u ukupnom iznosu od 110.162,44 KM, sa zakonskom kamatom i troškovima postupka i prigovor prebijanja, u istom iznosu, istaknut od strane tuženog.

Odredba člana 388. ZOO propisuje da se zastarijevanje prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom radnjom povjerioca preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđenja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja.

Kod nesporne činjenice da je tužilac 26.09.2013. godine podnio tužbu za naplatu istog duga kao i u ovoj parnici (broj predmeta 57 0 Ps 105647 13 Ps), da je u tom postupku doneseno rješenje kojim se tužba smatra povučenom zbog nedolaska tužioca na ročište i da se povučena tužba smatra da nije podnesena (član 59. stav 8. ZPP), radi se o odredbi procesnog zakona kojom se ne može suspendovati primjena odredbe materijalnog prava, koja za preduzete aktivnosti tužioca kod nadležnog suda, a čiji je cilj ostvarenje materijalnopravnog zahtjeva istaknutog u tužbi, vezuje učinke prekida zastarijevanja.

Radi se o procesnoj odluci koja faktički sankcioniše procesnu nedisciplinu tužioca kao povjerioca i takva odluka ne sadrži njegovu izjavu volje u odnosu na ostvarenje njegovog zahtjeva za naplatu duga putem sudske intervencije (podnošenjem tužbe), tako da se ostvarena fikcija o povlačenju tužbe, zbog nedolaska tužioca, ne može poistovijetiti sa slučajevima iz člana 389. ZOO, koji predviđa u kojim slučajevima podnošenje tužbe ne dovodi do pravnih učinaka prekida (to su slučajevi kada je tužbeni zahtjev odbijen ili odbačen, odnosno kada se radi o odlukama koje se tiču suštine spora, npr. pravosnažno presuđene stvari ili kada je tužilac odustao od tužbe ili izjavio da povlači tužbu).

Kako je rješenjem kojim se tužba smatra povučenom na osnovu odredbe iz člana 84. ZPP okončana parnica bez meritornog odlučivanja o zahtjevu tužioca, tj. stvorena je samo presumpcija o povlačenju tužbe koja je deklarirana procesnim rješenjem, podnošenjem ranije tužbe (dana 26.09.2013. godine) primjenom odredbe iz člana 388. ZOO, došlo je do prekida zastarijevanja od kada teče novi rok (član 392. stav 1. istog zakona), pa kako je ova tužba podnesena 30.10.2015. godine, rok iz člana 374. istog zakona, nije protekao.

Prema tome, iako je žalbom osnovano ukazano da nije bilo mjesta primjeni odredbe iz člana 387. ZOO, pogrešna primjena ove odredbe nije uticala na zakonitost presude.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 116058 18 Pž od 26.02.2019. godine)

NIŠTAVOST UGOVORA (član 458. Zakona o obligacionim odnosima)

Prvostepeni sud pogrešno je utvrdio da se prodaja štampanih izdanja kvalifikuje kao stvari u tzv. ograničenom prometu. Niti je JU „Službeni glasnik RS“ jedini i ekskluzivni ovlašćen za prodaju zakona, niti se prodaja zbirke štampanog izdanja zakona i drugih propisa može kvalifikovati kao stvar u tzv. ograničenom prometu.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se utvrdi da je ništav ugovor broj 521, zaključen 05.02.2007. godine između parničnih stranaka, čiji predmet je bio naručivanje određenog broja primjeraka štampanih izdanja zakona i drugih propisa Republike Srpske.

Odredbom člana 3. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 67/05 i 110/08) propisano je koji propisi i akti se objavljuju u „Službenom glasniku Republike Srpske“. Odredbom člana 4. navedenog zakona jasno se utvrđuje da je „Službeni glasnik RS“ ovlašćen da objavljuje akte i propise koje u okviru svoje nadležnosti donose organi taksativno propisani u članu 3. tog zakona.

Osnovano se u žalbi ukazuje da nije jasno iz kojih odredbi zakona je sud utvrdio da je „Službeni glasnik RS“ jedini ovlašćen za prodaju zakona. JU „Službeni glasnik RS“ osnovana je u svrhu objavljivanja zakona, propisa i akata, kako bi se isti učinili javno dostupnim i tako stupili na pravnu snagu (član 1. Zakona o objavljivanju zakona i drugih propisa RS).

Osnovano se ukazuje i na pogrešnu primjenu člana 458. stav 2. ZOO po osnovu kojeg je prvostepeni sud kvalifikovao da se prodaja štampanih izdanja kvalifikuje kao stvari u tzv. ograničenom prometu. Niti je JU „Službeni glasnik RS“ jedini i ekskluzivni ovlašćen za prodaju zakona, niti se prodaja zbirke štampanog izdanja zakona i drugih propisa može kvalifikovati kao stvar u tzv. ograničenom prometu.

Sud je u obrazloženju presude naveo da tuženi nije imao ovlašćenje za štampanje izdanja službenih glasila i da je takvo postupanje tuženog za posljedicu imalo ništavost zaključenog ugovora – narudžbenice broj 521 od 05.02.2007. godine.

Osnovano se u žalbi ukazuje da je sud propustio obrazložiti na osnovu čega je ove činjenice utvrdio, kada se u ugovoru – narudžbenici tuženi obavezuje tužiocu izdati zakone i druge propise, a ne službena glasila i nije jasno po kom zakonu je tuženom zabranjeno da štampa zbirku zakona i propisa.

Slijedom navedenog, primjenom člana 229. stav 1. tačka 4. ZPP, žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena tako što je tužbeni zahtjev odbijen.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 113528 18 Pž 2 od 21.01.2019. godine)

VIDLJIVI ILI SKRIVENI NEDOSTACI ISPORUČENE ROBE (478. - 500. Zakona o obligacionim odnosima)

Odredbama ZOO nije propisano da kupac mora pismeno obavijestiti prodavca o vidljivim ili skrivenim nedostacima, što znači da kupac svoje prigovore na kvalitet isporučene robe može staviti osim pisanim putem i usmeno telefonom ili na drugi način, a kakav će biti ishod toga zavisi od blagovremenosti prigovora, te od utvrđenog stanja robe.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se tuženi obaveže da mu isplati dug za isporučenu robu (meso i proizvodi od mesa) u iznosu od 4.282,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dospjelosti računa do isplate, uz naknadu troškova postupka.

Članovima 478. - 500. Zakona o obligacionim odnosima regulisana je odgovornost prodavca za materijalne nedostatke, te su propisani rokovi u kojima je kupac dužan da obavijesti prodavca o vidljivim i skrivenim nedostacima, da bi se mogao koristiti svojim pravima.

Međutim, kod činjenice da je u konkretnom slučaju zaključen usmeni ugovor o prodaji iz člana 454. ZOO i da je sud odbio prijedloge za saslušanje parničnih stranaka i svjedoka, u žalbi se osnovano ukazuje da je sud neosnovano odbio da se saslušaju predloženi svjedoci i parnične stranke, čime je onemogućeno strankama da raspravljaju.

Pri tome treba imati u vidu da odredbama ZOO nije propisano da kupac mora pismeno obavijestiti prodavca o vidljivim ili skrivenim nedostacima, što znači da kupac svoje prigovore na kvalitet isporučene robe može staviti osim pisanim putem i usmeno telefonom ili na drugi način, a kakav će biti ishod toga zavisi od blagovremenosti prigovora, te od utvrđenog stanja robe.

Budući da sud nije dozvolio tuženom da izvede predložene dokaze u tom pravcu, prvostepena odluka se za sada ne može prihvatiti.

Odbijanjem izvođenja navedenih dokaza strankama nije omogućeno raspravljanje, čime je sud učinio povredu odredaba parničnog postupka iz člana 227. stav 1. tačka 2. ZPP, zbog čega je potrebno ukinuti prvostepenu presudu i predmet vratiti na ponovni postupak.

U ponovnom postupku, ne prejudicirajući odluku suda, potrebno je izvesti predložene dokaze, nakon čega će sud pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava donijeti pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku, o čemu će dati valjane razloge.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 60 0 Mals 026595 18 Pž od 25.01.2019. godine)

**ISKLUČENJE ODGOVORNOSTI OSIGURAVAČA U SLUČAJU NAMJERE I
PREVARE - FINGIRANA SAOBRAĆAJNA NESREĆA
(Član 920. Zakona o obligacionim odnosima)**

Šteta koju je pretrpio tužilac nije posljedica saobraćajne nezgode, već fingirana saobraćajna nezgoda, kao što je utvrđeno pravosnažnom presudom donesenom u krivičnom postupku, pa se tužilac ne može koristiti pravima predviđenim tim zakonom.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se tuženi obaveže da mu na ime naknade štete isplati iznos od 117.812,93 KM, od čega na ime materijalne štete iznos od 69.947,70 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 05.09.2012. godine do isplate, i na ime izmakle koristi iznos od 48.865,23 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 03.10.2012. godine do isplate, uz naknadu troškova postupka.

U konkretnom slučaju pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 K 054622 15 K 2 od 08.02.2016. godine okrivljeni Zoran Runić, koji je dana 04.09.2012. godine upravljao putničkim motornim vozilom „Ford Escort“, reg. oznaka T29-O-932 u navodnoj saobraćajnoj nezgodi, oglašen je krivim što je radnjama opisanim u izreci te presude izvršio krivično djelo osiguranička prevara iz člana 240. stav 1. Krivičnog zakona RS, zbog čega mu je izrečena uslovna osuda.

Zbog toga radnje koje čine obilježja navedenog krivičnog djela isključuju mogućnost da je 04.09.2012. godine nastala saobraćajna nezgoda na način kako to tužilac tvrdi u tužbi i želi dokazati u ovom parničnom postupku.

U to vrijeme bio je na snazi Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti („Službeni glasnik RS“, broj 17/05, 64/05 i 12/09), kojim se, pored ostalog, uređuje osiguranje od odgovornosti za motorna vozila. Međutim, šteta koju je pretrpio tužilac nije posljedica saobraćajne nezgode, već fingirana saobraćajna nezgoda, kao što je utvrđeno pravosnažnom presudom donesenom u krivičnom postupku, pa se tužilac ne može koristiti pravima predviđenim tim zakonom.

Naime, prema članu 920. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO), ako je ugovarač osiguranja, osiguranik ili korisnik izazvao osigurani slučaj namjerno ili prevarom, osiguravač nije obavezan ni na kakva davanja, a suprotna ugovorna odredba nema pravnog dejstva. Pored toga, članom 10. tada važećeg Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti propisano je da pravo na tužbu oštećenog lica protiv osiguravača od auto odgovornosti ne utiče na pravo oštećene strane da podnese zahtjev prema vinovniku udesa, što znači da tužilac može podnijeti tužbu protiv vozača koji je nanio štetu njegovom vozilu.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 Ps 025783 18 Pž 3 od 25.01.2019. godine)

STEČAJNI POSTUPAK

RAZLUČNI POVJERIOCI (član 42. Zakona o stečajnom postupku)

Svojstvo razlučnog povjerioca ima onaj povjerilac koji polaže pravo na predmetu stečajne mase, dakle imovini stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu, a ne na imovini trećeg lica.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbijen je prigovor Poreske uprave, kao razlučnog povjerioca izjavljen dana 15.11.2018. godine na diobni popis – prijedlog glavne diobe sačinjen od strane stečajnog upravnika.

Iz sadržaja prvostepenog predmeta se da utvrditi da je Poreska uprava u stečajnom postupku prijavila svoje potraživanje i to dio potraživanja kao stečajni povjerilac, a dio potraživanja kao razlučni povjerilac, zadržavajući pravo da za iznos koji se ne uspije naplatiti kao razlučni povjerilac iz nekretnina stečajnog dužnika na kojima ima upisanu hipoteku, naplati se kao stečajni povjerilac. Nije sporno da su nekretnine na kojima Poreska uprava ima upisanu hipoteku imovina Opštine Lopare i da su iz tog razloga izuzete iz stečajne mase po zahtjevu Opštine Lopare kao izlučnog povjerioca i to 2015. godine, nakon što je Poreskoj upravi priznato razlučno potraživanje. Nesporno je, a kako to i zakon o stvarnim pravima propisuje da je hipoteka stvarno pravo na nekretnini i ista je vezana za nekretninu, a ne za nosioca prava vlasništva nekretnine.

Zakon o stečajnom postupku kada govori o razlučnim povjeriocima, tada u odredbi člana 42. kaže da su to povjerioci koji imaju pravo na nekom predmetu stečajne mase i da su slijedom toga ovlašteni da se odvojeno namire iz predmeta razlučnog prava. Dakle, iz ove zakonske definicije proizilazi da svojstvo razlučnog povjerioca ima onaj povjerilac koji polaže pravo na predmetu stečajne mase, dakle imovini stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu, a ne na imovini trećeg lica. Članom 34. istog zakona je propisano da stečajni postupak obuhvata cjelokupnu imovinu koja pripada stečajnom dužniku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka, kao i imovinu koju stečajni dužnik stekne za vrijeme stečajnog postupka i ta imovina čini stečajnu masu.

U konkretnom slučaju imovina na kojoj Poreska uprava ima upisanu hipoteku ne ulazi u stečajnu masu, pa je sporno pitanje kakav položaj Poreska uprava u ovom postupku ima. U ponovnom postupku prvostepeni sud će u skladu sa uputama iz ovoga rješenja prvo utvrditi status kog povjerioca Poreska uprava u ovom postupku ima cijeneći izmijenjene okolnosti od dana pokretanja stečajnog postupka, izvještajnog ročišta do dana sačinjavanja popisa prijedloga glavne diobe, te će u zavisnosti od navedenog odlučiti o prigovoru.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 St 024886 19 Pž od 13.03.2019. godine)

TROŠKOVI LIKVIDACIONOG POSTUPKA (član 55. Zakona o stečaju)

Rješenje kojim se odmjeravaju troškovi postupka, mora da sadrži suštinsko obrazloženje razloga za utvrđenje visine odmjerenog predujma.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbačen je prijedlog osnivača privrednog društva „R“ d.o.o. Tuzla od 27.12.2018. godine za pokretanje likvidacionog postupka.

Prema utvrđenju prvostepenog suda i stanju spisa, predlagač J.M. je zahtjevom od 27.12.2018. godine predložio pokretanje likvidacionog postupka nad navedenim pravnim licem, a sud je rješenjem od 28.12.2018. godine pozvao predlagača da, na ime predujma troškova likvidacionog postupka, na depozit suda položi iznos od 3.000,00 KM u roku od 15 dana po prijemu rješenja, pod prijetnjom odbacivanja prijedloga. Budući da je predlagač navedeno rješenje zaprimio 04.01.2019. godine, a u ostavljenom roku nije položio predujam, sud je pobijanim rješenjem odbacio prijedlog.

Prema članu 16. stav 1. Zakona o likvidacionom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 64/02), odredbe Zakona o stečajnom postupku shodno se primjenjuju i na postupak likvidacije, ako tim zakonom nije drugačije određeno, a prema članu 55. stav 1. Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS“, broj 16/16), predlagač je obavezan da uplati predujam u iznosu koji odredi sud za pokriće troškova prethodnog postupka.

Iz rješenja od 28.12.2018. godine kojim je predlagač pozvan da položi predujam troškova, kao ni iz pobijanog rješenja kojim je prijedlog odbačen, ne može se utvrditi na osnovu čega je sud odredio visinu predujma, odnosno na što se odnose troškovi koji će se financirati iz predujmljenog iznosa.

Ti troškovi odnose se na očekivane troškove likvidacionog postupka i sud ih odmjerava cijeneći konkretne okolnosti. Međutim, iako oba navedena rješenja imaju obrazloženje, u njima nema suštinskog obrazloženja razloga za utvrđenje visine odmjerenog predujma, odnosno nisu navedene činjenice i okolnosti na osnovu kojih je odmjeren iznos predujma, pa se pobijano rješenje ne može ispitati.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 59 0 L 033714 19 Pž od 25.03.2019. godine)

ODBACIVANJE NEBLAGOVREMENE TUŽBE
(član 120. Zakona o stečajnom postupku)

Rok od 30 dana za pokretanje parnice koji je predviđen članom 120. Zakona o stečaju i koji se računa od dana ročišta za ispitivanje na kojem je potraživanje osporeno je prekluzivni rok, koji u slučaju propuštanja za posljedicu ima da će se smatrati da se stranka koja je upućena na parnicu, odrekla prava na pokretanje parnice.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 122937 17 Ps od 25.9.2018. godine, tužba se odbacuje kao neblagovremena.

Iz spisa predmeta prvostepenog suda proizilazi da je tužilac dana 12.6.2017. godine podnio tužbu protiv tuženog radi isplate duga tražeći da se utvrdi osnovanim potraživanje u odnosu na tuženog po osnovu neizmirenih poreskih obaveza zajedno sa kamatama shodno članu 10. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja. Posebno ispitno ročište na kojem je osporeno potraživanje tužioca održano je 08.05.2017. godine. Pravilno prvostepeni sud zaključuje da se tužba radi utvrđivanja osnovanim osporenog potraživanja mogla podnijeti najkasnije do 07.06.2017. godine. Kako je tužba podnesena 12.06.2017. godine, po isteku roka od 30 dana

od dana ročišta za ispitivanje na kojem je potraživanje osporeno, pravilno je tužba u ovoj pravnoj stvari odbačena kao neblagovremena shodno članu 67. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku.

Rok od 30 dana za pokretanje parnice koji je predviđen članom 120. Zakona o stečaju i koji se računa od dana ročišta za ispitivanje na kojem je potraživanje osporeno je prekluzivni rok, koji u slučaju propuštanja za posljedicu ima da će se smatrati da se stranka koja je upućena na parnicu, odrekla prava na pokretanje parnice. Radi se o imperativnoj normi koja se ne može mijenjati voljom stranaka niti se rok od 30 dana može skraćivati ili produžavati. U tom roku stranka je dužna da pokrene parnicu u vezi sa osporenim potraživanjem računajući od dana održanog ispitnog ročišta. Dakle, rok se računa od dana kada je održano ročište za ispitivanje na kojem je predmetno potraživanje tužioca osporeno.

U pogledu žalbenih navoda da je zastupniku tužioca po zakonu trebala biti dostavljena odluka sa ročišta za ispitivanje potraživanja a ne organizacionoj jedinici tužioca -Regionalnom centru Banjaluka koja nema pravni subjektivitet, drugostepeni sud ističe da ovakvi žalbeni navodi nisu osnovani niti su od uticaja na pravilnost osporenog rješenja obzirom da se rok za podnošenje tužbe računa od dana kada je održano ispitno ročište na kojem je osporeno potraživanje tužioca, a ne od dana kada je trebala biti dostavljena odluka sa ročišta za ispitivanje potraživanja. Prije svega sud ne dostavlja pojedinačno odluke sa ročišta za ispitivanje potraživanja u stečajnom postupku već povjerioca koji je prisutan na ispitnom ročištu na kome je osporeno potraživanje upućuje na pokretanje parnice radi dokazivanja osnovanosti potraživanja, uz upozorenje na propuštanje blagovremenog podnošenja tužbe.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 122937 18 Pž od 18.02.2019. godine)

KAD STEČAJNA MASA IMA SVOJSTVO PRAVNOG LICA (član 132. Zakona o stečajnom postupku)

Predmetno potraživanje tužioca u odnosu na trećetuženog (stečajna masa) nastalo je poslije okončanja stečajnog postupka nad trećetuženim, pa tužilac nije ni mogao prijaviti predmetno potraživanje u toku trajanja stečajnog postupka.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da mu tuženi solidarno isplate iznos od 810.641,45 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i troškovima postupka.

Kod nespornog utvrđenja da je trećetuženi nad kojim je već bio otvoren stečaj, podnio prijedlog za izvršenje protiv tužioca, i da je u izvršnom postupku namiren na način da je dana 27.05.2010. godine sa računa tužioca isplaćen iznos od 112.507,00 KM, a dana 28.05.2010. godine iznos od 116.789,00 KM, a da je presudom Vrhovnog suda RS broj Rev 125/09 od 24.05.2011. godine otpao pravni osnov po kome je trećetuženi namiren, prvostepeni sud je pravilno obavezao stečajnu masu trećetuženog da po osnovu odredbe člana 210. ZOO neosnovano naplaćeni iznos vrati tužiocu. Nesporno je da je stečajni postupak nad trećetuženim zaključen dana 30.06.2009. godine i da je trećetuženi brisan iz sudskog registra privrednih subjekata.

Predmetno potraživanje tužioca u odnosu na trećetuženog nastalo je poslije okončanja stečajnog postupka nad trećetuženim, pa tužilac nije ni mogao prijaviti predmetno potraživanje u toku trajanja stečajnog postupka, kako se to neosnovano navodi u žalbi. Pravilno je sud

primijenio odredbu člana 132. Zakona o stečajnom postupku kada je obavezao stečajnu masu trećetuženog, koja je i namirena u izvršnom postupku, pa je ista shodno odredbi člana 210. ZOO i obavezna da primljeni iznos vrati tužiocu, jer je naknadno otpao osnov po osnovu kojeg je naplaćen iznos od 229.296,52 KM.

Kod nesporne činjenice da je imovina tužioca prešla u imovinu trećetuženog na osnovu pravosnažne presude Okružnog suda u Banjaluci broj PŽ 307/03 od 28.11.2008. godine, koja je kasnije preinačena odlukom Vrhovnog suda RS broj Rev 125/09 od 24.05.2011. godine, otpao je osnov po kome je prešla imovina trećetuženom, pa je u smislu navedene odredbe člana 210. ZOO isti obavezan da tu imovinu i vrati.

Dakle, nisu osnovani navodi tuženog da sud nije obrazložio stranačku sposobnost trećetuženog, obzirom da se sud pravilno pozvao na odredbu člana 132. Zakona o stečajnom postupku, koji reguliše status trećetuženog, niti su osnovani navodi žalbe da tužilac ne može svoje potraživanje ostvariti jer je propustio da isto prijavi u stečajnu masu.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 110951 18 Pž 2 od 21.01.2019. godine)

OSTALO

OTKAZ UGOVORA O ZAKUPU POSLOVNIH PROSTORIJA (član 26. i 33. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija)

Ako je nakon isteka vremena na koji je ugovor zaključen, zakupoprimac nastavio da koristi predmetni poslovni prostor, ima se smatrati da je ugovor o zakupu zaključen na neodređeno vrijeme, te se na prestanak takvog ugovora imaju primijeniti odredbe Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija, koje definišu prestanak ugovora na osnovu otkaza.

Iz obrazloženja

Tužilac i tuženi su bili u poslovnom odnosu na osnovu zaključenog Ugovora o zakupu poslovnih prostorija od 09.09.2014. godine, a po osnovu kojeg je tužilac kao zakupodavac tuženom kao zakupcu predao poslovni prostor na korištenje. Ugovor je zaključen na određeno vrijeme u trajanju od 01.01.2012. do 31.12.2015. godine.

Prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je nakon isteka vremena na koji je ugovor zaključen, tuženi nastavio da koristi predmetni poslovni prostor, pa se ima smatrati da je ugovor o zakupu predmetnog poslovnog prostora zaključen na neodređeno vrijeme.

Odredbom člana 33. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija propisano je da se ugovor o zakupu poslovnih prostorija zaključen na određeno vrijeme smatra po isteku vremena na koje je zaključen, prećutno obnovljenim na neodređeno vrijeme ako zakupac i poslije vremena na koje je ugovor bio zaključen nastavi da koristi poslovnu prostoriju, a zakupodavac se tome ne protivi (stav 1.); smatra se da se zakupodavac ne protivi ako do isteka vremena na koje je ugovor zaključen ili 15 dana po isteku tog vremena, nije pismeno ili preko suda zahtijevao da mu zakupac preda prostorije.

U konkretnom slučaju tužilac nije postupio u skladu sa odredbom člana 33. navedenog zakona, pa se ima smatrati da je ugovor o zakupu prećutno obnovljen na neodređeno vrijeme,

pa se na prestanak takvog ugovora imaju primijeniti odredbe Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija, koje definišu prestanak ugovora na osnovu otkaza.

Nije sporno da je tužilac tuženom pismeno dostavio obavijest u dva navrata 26.02. i 19.04.2016. godine, kojim ga obavještava da raskida ugovor o zakupu i nije sporno da je kao glavni razlog naveo to što tuženi kao zakupac nije produžio radni odnos radnici R. M.

Odredbom člana 26. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija je propisano da ugovor o zakupu poslovnih prostorija zaključen na neodređeno vrijeme prestaje sporazumom ili na osnovu otkaza. Odredbom člana 28. istog zakona propisano je da ako nije određen ugovorom, otkazni rok iznosi 6 mjeseci, a odredbom člana 29. stav 1. navedenog zakona je propisano da se ugovor o zakupu poslovnih prostorija otkazuje preko nadležnog suda.

Pravilno je prvostepeni sud smatrao da je podnošenjem tužbe i dostavljanjem tužbe na odgovor tuženom (tuženi primio tužbu 09.08.2016. godine), tužilac u roku od 6 mjeseci obavijestio tuženog da želi da sa njim raskine ugovor o zakupu poslovnih prostorija.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 119472 18 Pž od 30.01.2019. godine)

PODNOŠENJE MJENICE NA ISPLATU (član 39. Zakona o mjenici)

Podnošenje mjenice na isplatu je obaveza imaoca mjenice, tužilac nije dokazao da je ikada prezentovao mjenicu na isplatu glavnom dužniku (niti avalisti), već je gotovo tri godine nakon dospelosti podnio prijedlog za izvršenje, što ne može zamijeniti obavezu podnošenja na isplatu.

Iz obrazloženja

Predmet spora je zahtjev tužioca da mu tuženi na ime duga po kreditu, isplati iznos od 9.679,63 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Prvostepeni sud je utvrdio da su tužilac, kao kreditor i B. B, kao korisnik kredita, te „C.“ d.o.o. Laktaši, STR „E.“ Banjaluka, SUR Motel „M.“ Banjaluka i „N&C“ d.o.o. Banjaluka, kao jemci - platci zaključili Ugovor o kreditu broj od 24.12.2009. godine, kojim je B.B. odobren kredit u iznosu od 10.000,00 KM, gdje su sredstva obezbjeđenja bile, između ostalih, mjenice serijskog broja RS 241166397 i 241166398 i jemstva navedenih pravnih lica, da je tuženi potpisnik navedenih mjenica i da je tuženi ovlastio tužioca putem mjenične izjave da popuni navedenu mjenicu radi naplate duga po Ugovoru o kreditu i da prema evidencijama tužioca, dug B. B. na dan 12.10.2015. godine, iznosi 9.679,63 KM.

U konkretnom slučaju se radi o mjenično - pravnom sporu, s obzirom da je postupak pokrenut podnošenjem prijedloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave - mjenice i da je isti, zbog prigovora izvršenika (ovdje tuženog) prešao u parnični postupak, u kojem se ne može raspravljati o pravnom poslu iz kojeg je mjenica proizašla.

Odredbom člana 39. Zakona o mjenici je propisana obaveza imaoca mjenice da mjenicu plativo na određeni dan podnese na isplatu bilo na sam dan plaćanja, bilo jednog od dva radna dana, koji dolaze odmah za njim, te da sa protekom ovog roka imalac gubi svoja prava protiv indosanta, trasanta i ostalih obveznika, izuzev akceptanta.

Provedeni dokazi potvrđuju da tužilac navedene mjenice nije podnio na isplatu dužniku B.B, što je od direktnog uticaja na pravo tužioca da traži isplatu utvrđenog duga od tuženog, jer on u ovom pravnom poslu ima status avaliste.

Podnošenjem mjenice na isplatu je obaveza imaoca mjenice, iz razloga što je obaveza mjeničnog dužnika „prenosiva“ i zbog toga je imalac mjenice dužan da pozove dužnike na odgovarajući način da pristupi u određeno vrijeme prije dospelosti, radi iskupa mjenice, a navedeni propust se može nadomjestiti i blagovremenim protestom, odnosno pribavljenom javnom ispravom kojom se potvrđuje da je tužilac bez uspjeha blagovremeno preduzimao mjenično - pravne radnje, pa mjenični povjerilac ne može ostvariti prava iz mjenice, sve dok ih ne podnese na isplatu mjeničnom dužniku.

U konkretnom slučaju, tužilac nije dokazao da je ikada prezentovao mjenicu na isplatu glavnom dužniku (niti avalisti), već je gotovo tri godine nakon dospelosti podnio prijedlog za izvršenje, što ne može zamijeniti obavezu podnošenja na isplatu i pravilno je prvostepeni sud odbio zahtjev tužioca, kao neosnovan.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 117887 18 Pž od 17.01.2019. godine)

NIŠTAVOST UGOVORA O USTUPANJU PRAVA TRAJNOG KORIŠTENJA GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA (član 6, 11, 16. i 18. Zakona o građevinskom zemljištu)

Ustupanje građevinskog zemljišta može vršiti samo opština ili grad, a preduzeća i druga pravna lica mogu prenijeti neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište radi privođenja trajnoj namjeni samo na opštinu ili grad.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kojim traži da se utvrdi da je apsolutno ništav Ugovor o ustupanju prava trajnog korištenja građevinskog zemljišta, zaključen 31.03.2006. godine između tužioca i tuženog, uspostava ranijeg zemljišno knjižnog stanja na nekretninama koje su bile predmet ustupanja po ugovoru i eventualni tužbeni zahtjev kojim se traži raskid ugovor zbog neispunjenja ugovornih obaveza i uspostava ranijeg zemljišno knjižnog stanja na nekretninama i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Odredbom člana 6. Zakona o građevinskom zemljištu Republike Srpske („Službeni gl. RS“ broj 86/2003) je propisano da opština odnosno grad upravlja i raspolaže gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini. Odredbom člana 11. Zakona o građevinskom zemljištu je propisano da se gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini može raspolagati samo na način i pod uslovima propisanim tim zakonom i na osnovu propisa koji su doneseni na osnovu tog zakona. Odredbom člana 16. Zakona o građevinskom zemljištu je propisano da skupština opštine, odnosno skupština grada može neizgrađeno građevinsko zemljište u državnoj svojini dodjeljivati fizičkim i pravnim licima na korišćenje radi trajnog građenja u skladu sa regulacionim planom. Odredbom člana 18. Zakona o građevinskom zemljištu je propisano da preduzeća i druga pravna lica mogu prenijeti neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište radi privođenja trajnoj namjeni samo na opštinu ili grad.

Iz navedenih odredbi Zakona o građevinskom zemljištu jasno proizilazi da ustupanje građevinskog zemljišta može vršiti samo opština ili grad, a da preduzeća i druga pravna lica mogu prenijeti neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište radi privođenja trajnoj namjeni samo na opštinu ili grad.

Nesporno je utvrđeno i putem nalaza vještaka geodetske struke i arhitektonsko urbanističke struke, kao i na osnovu uviđaja na licu mjesta, da se radi o neizgrađenom građevinskom zemljištu koje ni do danas nije privedeno namjeni prema regulacionom planu, pa se ne mogu prihvatiti navodi žalbe da je postojao osnov po kome je takvo ustupanje bilo u skladu sa zakonom. Predmet ugovora o ustupanju, u skladu sa odredbama Zakona o građevinskom zemljištu, je bio nedopusšten odnosno isti je u suprotnosti sa odredbama članova 6, 11, 16. i 18. navedenog zakona, što čini takav ugovor apsolutno ništavim.

U žalbi tužilac navodi da je tuženi u stečajnom postupku na licitaciji kupio građevinski objekat Medicinsku elektroniku sa zemljištem, te da su parcele kč. br. 685/28 i kč. br. 685/42 ušle u program privatizacije, a što prvostepeni sud nije cijenio.

Tužilac je u vrijeme zaključenja spornog ugovora bio nosilac prava trajnog korišćenja građevinskog zemljišta, pa je nebitno da li je bio u programu privatizacije. Predmet privatizacije nije cjelokupna imovina preduzeća koja se privatizuje već samo državni kapital tog preduzeća, kako je propisano odredbom člana 3. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima („Službeni glasnik RS“, broj 24/98 do 109/05).

U smislu člana 4. ovog zakona, gradsko građevinsko zemljište ne ulazi u imovinu preduzeća koje se privatizuje i ne postaje njegova svojina, već se na takvom zemljištu može steći trajno pravo korišćenja, dok po članu 8. istog zakona neizgrađeno građevinsko zemljište ne može ni biti predmet privatizacije, već samo izgrađeno zemljište koje preduzeće koristi. Ne može se izjednačavati termin „kapital“ sa terminom „imovina“, jer su to dva različita pravna pojma.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 092727 18 Pž 2 od 12.12.2018. godine)

RASPODJELE KONCESIJE NAKNADE (Član 32. Zakona o koncesijama)

Zakon o koncesijama je lex specialis u odnosu na Zakon o budžetskom sistemu, jer je taj zakon bliže uredio sve bitne elemente oko načina raspodjele i utvrđivanja visine koncesione naknade u odnosu na drugi zakon, pa kako se radi o zakonima jednake pravne snage, primjenjuje se lex specialis.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca kojim traži da mu tužena na ime duga zbog nezakonite raspodjele koncesione naknade u periodu od avgusta 2013. do juna 2014. godine isplati razliku u iznosu od 133.679,77 KM, dospjelu zakonsku zateznu kamatu u iznosu od 102.933,95 KM, dalju zakonsku zateznu kamatu i troškove postupka.

U ovoj pravnoj stvari je sporna primjena prava, jer tužena tvrdi da se u periodu prije donošenja Izmjena i dopuna Zakona o budžetskom sistemu RS, na raspodjelu koncesione naknade nije mogao primijeniti Zakon o koncesijama, koji je bio u koliziji u tom periodu sa Zakonom o budžetskom sistemu, a tužilac tvrdi da mu je koncesiona naknada trebala biti isplaćena u skladu sa Zakonom o koncesijama.

U vrijeme na koji se odnosi potraživanje tužioca bio je na snazi Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske objavljen u „Službenom glasniku RS“ broj 121/12. Odredbom člana 9. stav 1. tačka d) navedenog zakona propisano je da su prihodi koji se dijele između budžeta Republike, budžeta opština i gradova i drugih korisnika, između ostalog i prihodi od

koncesionih naknada za korišćenje mineralnih sirovina, koji se dijele između budžeta Republike i budžeta opštine i gradova u srazmjeri 30:70.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, objavljen u „Službenom glasniku RS“ broj 52/14, a koji je stupio na snagu 27.06.2014. godine, određuje da se koncesione naknade za koncesije koje dodjeljuje Vlada Republike Srpske dijele između budžeta Republike i budžeta opština i gradova na čijoj teritoriji se obavlja koncesiona djelatnosti u srazmjeri 10:90 za izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave.

Prvostepeni sud je utvrdio da je tužena, u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu RS, pravilno vršila podjelu koncesione naknade, i to nije sporno, do stupanja na snagu Zakona o koncesijama.

Sporno je da li je raspodjela trebala biti vršena u skladu sa Zakonom o koncesijama („Službeni glasnik RS“ broj 59/13), a koji je stupio na snagu 05.07.2013. godine, i koji je u članu 32. predvidio da se koncesiona naknada za ustupljeno pravo, koja je prihod budžeta Republike, odnosno budžeta jedinice lokalne samouprave dijeli u srazmjeri 10:90 za izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave.

Ovaj sud je mišljenja da je Zakon o koncesijama *lex specialis* u odnosu na Zakon o budžetskom sistemu, jer je taj zakon bliže uredio sve bitne elemente oko načina raspodjele i utvrđivanja visine koncesione naknade u odnosu na drugi zakon. Stoga je pravilan zaključak suda da se u ovoj situaciji ne može primijeniti princip na koji se poziva tuženi, „raniji u vremenu jači u pravu“, a što se ponavlja i u žalbi, jer se radi o primjeni zakona jednake pravne snage i osnovano je tužilac tražio da se princip raspodjele izvrši u srazmjeri 10:90 u korist izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 110591 18 Pž 2 od 19.02.2019. godine)

PRESTANAK POSLOVNE JEDINICE PRIVREDNOG DRUŠTVA (član 3. Zakona o privrednim društvima)

Ne može se voditi postupak likvidacije nad poslovnom jedinicom privrednog društva, zbog čega predlagač nije ovlašten za pokretanje i vođenje likvidacionog postupka nad poslovnom jedinicom, odnosno ovlašten je pokrenuti postupak brisanja poslovne jedinice iz registra poslovnih subjekata, u skladu sa odredbama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj.

Iz obrazloženja

Prvostepenim rješenjem odbačen je kao nedopušten prijedlog predlagača za pokretanje likvidacionog postupka nad poslovnom jedinicom tog subjekta u Banjoj Luci, Ulica Nikole Pašića broj 16.

Prema članu 3. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13 i 100/17), poslovna jedinica (ogranak) privrednog društva je izdvojeni organizacioni dio privrednog društva posredstvom koga društva obavlja djelatnost u skladu sa zakonom. Poslovna jedinica nema svojstvo pravnog lica, a u pravnom prometu istupa u ime i za račun privrednog društva.

Članovima 338 - 342. Zakona o privrednim društvima regulisani su pojam i pokretanje postupka dobrovoljne likvidacije privrednog društva.

U konkretnom slučaju predlagač je 03.09.2018. godine donio odluku o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije nad njegovom poslovnom jedinicom u Banjoj Luci. Dakle, ne radi se o dobrovoljnoj likvidaciji privrednog društva, već o prestanku poslovne jedinice privrednog društva, pa se ne mogu primijeniti navedene zakonske odredbe o dobrovoljnoj likvidaciji privrednog društva.

Prema članu 1. Zakona o likvidacionom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 64/02), likvidacioni postupak se sprovodi nad pravnim licima i služi potpunom namirenju svih povjerilaca pravnog lica unovčenjem njegove imovine, a prema članu 16. stav 1. tog zakona odredbe Zakona o stečajnom postupku shodno se primjenjuju i na postupak likvidacije, ako tim zakonom nije drugačije određeno.

Članom 3. stav 1. Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS“, broj 16/16) propisano je da se postupak restrukturiranja i stečajni postupak može sprovesti nad imovinom pravnog lica i imovinom dužnika pojedinca.

Dakle, prema navedenim zakonskim odredbama, ne može se voditi postupak likvidacije nad poslovnom jedinicom privrednog društva, zbog čega je prvostepeni sud pravilno zaključio da predlagač nije ovlašten za pokretanje i vođenje likvidacionog postupka nad poslovnom jedinicom, odnosno da je ovlašten pokrenuti postupak brisanja poslovne jedinice iz Registra poslovnih subjekata u skladu sa odredbama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 L 126830 18 Pž od 25.01.2019. godine)

RASPOLAGANJE IMOVINOM VELIKE VRIJEDNOSTI (član 435. Zakona o privrednim društvima)

Ako tužilac nije dokazao da je skupština akcionara, u smislu člana 434. ZPD odobrila pravni posao sticanja ili rasplaganja imovinom velike vrijednosti, tužilac nije ni aktivno legitimisan da traži da sa tuženim zaključi ugovor o prodaji akcija, odnosno nije ovlašćen da kao nesaglasni akcionar ostvaruje svoja prava po osnovu otkupa akcija od akcionarskog društva, u smislu člana 435. ZPD.

Iz obrazloženja

Prvostepenom presudom utvrđeno je da je Odluka o kreditnom zaduženju br. 135/2015 donesena na Skupštini akcionara „V“ a.d. od 30.06.2015. godine ima karakter odluke o raspolaganju imovinom velike vrijednosti, te je obavezana je tužena „V“ a.d da sa tužiocem B.M. zaključi ugovor o prodaji akcija sa sadržajem kao u izreci prvostepene presude.

Članovima 433. i 434. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13 – dalje: ZPD) definisan je pojam i postupak sticanja i raspolaganja imovinom velike vrijednosti privrednog društva.

Članom 434. ZPD detaljno je razrađen postupak obavještenja akcionara kada se na dnevnom redu nađe i prijedlog neke odluke koja se može podvesti pod sticanje i raspolaganje imovinom velike vrijednosti.

Saglasno odredbi člana 434. ZPD akcionari moraju biti upoznati da će se na dnevnom redu zakazane sjednice skupštine raspravljati o preporuci upravnog odbora u vezi sa poslom sticanja i raspolaganja imovinom velike vrijednosti, kao i obavještenja o pravima akcionara u slučaju da ne prihvate ugovor, odnosno njihovim pravima na procjenu i naknadu vrijednosti njihovih akcija po tom osnovu.

U konkretnom slučaju na dnevnom redu između ostalog pod tačkom 9. predloženo je razmatranje i donošenje odluke o kreditnom zaduženju. Iz sadržaja zapisnika sa XIV redovne sjednice Skupštine akcionara nigdje nije naznačeno da se na dnevnom redu nalazi odluka koja se veže za sticanje i raspolaganje imovinom velike vrijednosti, niti je tužilac dokazao da se postupalo u smislu odredbe člana 434. ZPD.

Tek kada Skupština akcionara donese odluku na način kako je to propisano odredbom člana 434. ZPD, a protiv koje je akcionar glasao „protiv“ ili se uzdržao od glasanja, isti ima pravo da traži otkup akcija, ali nakon što dostavi sve dokaze propisane u odredbi člana 435. ZPD, kojim dokazuje svoju aktivnu legitimaciju na pokretanje postupka.

Ako je riječ o sticanju ili raspolaganju imovinom velike vrijednosti, onda je potrebno da svako takvo sticanje ili raspolaganje odobri Skupština društva. Akcionari koji su na skupštini glasali protiv odobrenja pravnog posla raspolaganja imovinom velike vrijednosti, ako pravni posao bude odobren, mogu da se koriste pravima koja se priznaju nesaglasnim akcionarima.

U skladu sa odredbom člana 434. ZPD upravni odbor akcionarskog društva priprema prijedlog odluke o sticanju ili raspolaganju imovinom velike vrijednosti, a koju donosi Skupština akcionara. Prijedlog odluke mora da sadrži obrazloženje o efektima pravnog posla, a naročito o tome kako će se to odraziti na obavljanje djelatnosti društva. Izvještaj mora da sadrži precizne podatke o samom poslu koji se razmatra, a da bi skupština mogla da ocijeni da li će efekti pravnog posla biti dobri ili neće.

O odluci o zaključenju posla sticanja i raspolaganja imovinom velike vrijednosti, skupština odlučuje kvalifikovanom većinom (član 434. stav 4. ZPD), a uz zapisnik sa sjednice Skupštine akcionara prilaže se i primjerak notarski obrađenog ugovora o sticanju ili raspolaganju imovinom velike vrijednosti (član 434. stav 4. ZPD), što nije slučaj u konkretnom predmetu.

Slijedom navedenog jasno proizilazi da skupština odlučuje o odobrenju pravnih poslova sticanja ili raspolaganja imovinom velike vrijednosti, a ne sud, kako je to u ovom postupku odlučeno.

Prava nesaglasnog akcionara regulisana su u odredbi člana 435. ZPD, a osnovni uslov je da je akcionar glasao protiv ili se uzdržao od glasanja za određene odluke propisne u ovom članu, te postupak na koji način on može ostvariti svoja prava.

U konkretnom slučaju tužilac je postavio zahtjev da sud utvrdi da odluka o kreditnom zaduženju broj 135/2015 donesena na Skupštini akcionara 30.06.2015. godine ima karakter odluke o raspolaganju imovinom velike vrijednosti, što je u nadležnosti Skupštine akcionara, saglasno odredbi člana 434. ZPD.

Kako tužilac nije dokazao da je Skupština akcionara „V“ a.d. u smislu odredbe člana 434. ZPD odobrila pravni posao sticanja ili rasplaganja imovinom velike vrijednosti, po mišljenju ovog suda tužilac nije ni aktivno legitimisan da traži da sa tuženim zaključi ugovor o prodaji akcija odnosno nije ovlašćen da kao nesaglasni akcionar ostvaruje svoja prava po osnovu otkupa akcija od akcionarskog društva, u smislu odredbe člana 435. ZPD.

Slijedom navedenog, žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena, tako što se u cijelosti odbijen tužbeni zahtjev.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 115597 18 Pž od 19.02.2019. godine)

**UPIS PRAVA SVOJINE U KORIST TUŽENOG, NA OSNOVU RJEŠENJA
KOMISIJE ZA IZLAGANJE NA JAVNI UVID PODATAKA O
NEPOKRETNOSTIMA I UTVRĐIVANJA PRAVA NA NEPOKRETNOSTIMA
(član 87. stav 3. Zakona o premjeru i katastru RS, član 324. i 325. Zakona o stvarnim
pravima)**

Za valjanost upisa, osim formalno pravnih uslova, moraju biti ispunjeni i materijalno pravni uslovi za upis prava svojine.

Iz obrazloženja

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca da se utvrdi ništavim upis prava svojine u korist tuženog, na osnovu rješenja Komisije za izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanja prava na nepokretnostima i da se naloži brisanje prava svojine tuženog na opisanom zemljištu i objektima i uspostavljanje prava svojine u korist tužioca.

Prije izvršene uknjižbe u zemljišnim knjigama tužilac je bio upisan sa pravom raspolaganja na predmetnim nekretninama, a tuženi je imao trajno pravo korišćenja na predmetnim nekretninama, dok je vlasništvo bilo u društvenoj svojini.

Upis prava svojine na predmetnim nekretninama u privremenom listu nepokretnosti izvršen je u postupku izlaganja na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanju prava na nepokretnostima rješenjem broj 21.11/951-031-724/15 od 16.06.2015. godine.

Tužilac je ovaj postupak pokrenuo tužbom podnesenom u smislu odredbe člana 87. stav 3. Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik RS, broj 6/12, 110/16, 22/18 i 62/18, dalje: ZPK, koja propisuje da se u pogledu utvrđivanja prava na nepokretnostima može u roku od 30 dana od dana prijema rješenja pokrenuti spor kod nadležnog suda. Tužilac smatra da pravo svojine na predmetnim nepokretnostima pripada njemu, a ne tuženom, ali tužilac nije postavio zahtjev za utvrđenje svog prava svojine po nekom od pravnih osnova za sticanje prava svojine, pa sve dok ne ishodi takvu odluku ne može tražiti da se usvoji njegov zahtjev za utvrđenje ništavosti upisa prava tuženog, brisanje takvog upisa i uspostavljanje tog prava u korist tužioca.

Odredbom člana 184. ZPK je propisano da se utvrđivanje prava na nepokretnostima vrši na osnovu stanja upisanog prava u zemljišnoj knjizi ako se ustanovi da takav upis odgovora stvarnom stanju.

Pretvaranje prava korišćenja upravljanja ili raspolaganja u pravo svojine regulisano je odredbama članova 324. i 325. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik RS“, broj 124/08, 58/09, 95/11 i 60/15, dalje: ZSP), na koje se prvostepeni sud pravilno pozvao.

Za valjanost upisa osim formalno pravnih uslova moraju biti ispunjeni i materijalno pravni uslovi za upis prava svojine.

Među strankama nije sporno da je u zemljišnoj knjizi tuženi na predmetnim nepokretnostima upisan sa trajnim pravom korišćenja i da je njihov posjednik, što znači da taj upis u zemljišnoj knjizi odgovara stvarnom stanju (član 84. ZPK). U upravnom postupku pred Komisijom utvrđeno je da zemljište koje je predmet tužbenog zahtjeva nije postalo svojina drugog lica u trenutku vođenja postupka, a nesporno je da je zemljište u režimu državne odnosno društvene svojine, što znači da su ispunjeni materijalno pravni uslovi da se izvrši pretvaranje upisanog trajnog prava korišćenja u pravo svojine njegovog dosadašnjeg nosioca tj. tuženog.

Odlučna činjenica za pretvaranje trajnog prava korišćenja u pravo svojine jeste da je zemljište u režimu državne odnosno društvene svojine, i da je na istom upisano pravo svojine (privremeno pravo korišćenja do preuzimanja, pravo korišćenja radi građenja ili trajno pravo korišćenja), te da isto nije postalo svojina drugog lica do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik RS“, broj 15/11), kojim je izmijenjen član 325. ZSP.

U konkretnom slučaju imaju se primijeniti odredbe ZPK i odredba člana 325. ZSP, a ne odredbe Zakona o prenosu prava sredstva društvene u državnu svojinu, na kojeg se neosnovano tužilac poziva.

Dakle, kod činjenice da su ispunjeni uslovi primjene člana 325. ZSP i po ocjeni ovog drugostepenog suda pravilno je Komisija za izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanje prava na nepokretnostima, izvršila pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine na predmetnom gradskog građevinskom zemljištu u društvenoj svojini, jer tuženi ima pravo korišćenja, a predmetno zemljište nije postalo svojina drugog lica.

Prvostepeni sud je pravilno cijenio da rješenje nadležnog organa uprave predstavlja pravni osnov za uknjižbu prava u javnoj evidenciji nekretnina, a tužilac nije ostvario zaštitu svojih prava, jer nije tražio da se upiše pravo svojine na predmetnim nekretninama po nekom od pravnih osnova na nepokretnostima koje su predmet ovog spora, što ne znači da je tužiocu ovim postupkom uskraćeno njegovo pravo da podnese vlasničku tužbu i da u tom postupku dokaže da po bilo kom osnovu ima pravo vlasništva na nekretninama koje su bile predmet rješenja Komisije za izlaganje.

Tačno je da sud ne može ulaziti u ocjenu pravilnosti provedenog postupka od strane Komisije za izlaganje, ali prvostepeni sud se kretao u okviru postavljenog tužbenog zahtjeva i dao je jasne i pravilne razloge zašto je takav postavljeni tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan.

(Iz presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 115804 18 Pž od 18.03.2019. godine)

PLAĆANJE SUDSKE TAKSE

(člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama, član 207. stav 3. ZPP)

Taksenom obvezniku koji ne uplati taksu u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja o obavezi uplate takse, rješenjem suda određuje se vrsta i visina taksene obaveze, kaznena taksa u iznosu od 50% visine te takse. Prigovor zastare koji nije iznijet pred prvostepenim sudom ne može se iznositi u žalbi.

Iz obrazloženja

Suprotno žalbenim navodima prvostepeni sud je pravilno primijenio odredbe Zakona o sudskim taksama. Obaveza plaćanja sudske takse nastaje danom podnošenja tužbe, odnosno podneska, danom donošenja sudske odluke, zaključenjem sudskog poravnanja, danom donošenja rješenja o glavnoj diobi u postupku stečaja, danom donošenja rješenja o zaključenju likvidacionog postupka i slično (član 6. stav 1. Zakona o sudskim taksama).

U konkretnom slučaju sud je tužiocu naložio da plati sudsku taksu na prijedlog za izvršenje i rješenje o izvršenju i u sudskom spisu postoji dokaz da je taj poziv za plaćanje tražilac izvršenja primio 20.09.2016. godine. U pozivu je tražilac izvršenja upoznat sa vrstom i visinom obaveze, načinom izmirenja i upozoren je na posljedice propuštanja, što je u skladu sa odredbom člana 32. Zakona o sudskim taksama.

Nesporno je da tražilac izvršenja nije uplatio taksu ni u vrijeme kada je taksena obaveza nastala, dakle prilikom podnošenja prijedloga za izvršenje i prijema rješenja o izvršenju, niti je postupio po opomeni za plaćanje takse.

Odredbom člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama propisano je da, taksenom obvezniku koji ne uplati taksu u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja o obavezi uplate takse, rješenjem suda određuje se vrsta i visina taksene obaveze, kaznena taksa u iznosu od 50% visine te takse, a takseni obveznik se obavezuje da u roku od 8 dana od dana prijema rješenja plati dugovanu i kaznenu taksu.

Kod utvrđenja da tražilac izvršenja, iako je uredno obavješten o postojanju obaveze plaćanja takse na prijedlog za izvršenje i rješenje o izvršenju, taksu nije platio, sud je pravilno primijenio odredbu člana 6. stav 1. Zakona o sudskim taksama (kojom se mijenja ranija odredba člana 32. istog zakona).

Tražilac izvršenja je u žalbi istakao prigovor zastare u smislu odredbe člana 9. Zakona o sudskim taksama, smatrajući da je pravo na naplatu takse zastarjelo, i da je prvostepeni sud o tome trebao voditi računa.

Prigovor zastare koji nije iznijet pred prvostepenim sudom ne može se iznositi u žalbi, u smislu odredbe člana 207. stav 3. ZPP.

Tražilac izvršenja je sa svojom taksenom obavezom upoznat prilikom podnošenja samog prijedloga za izvršenje (06.07.2016. godine), te nakon prijema opomene za plaćanje navedenih taksi (20.09.2016. godine), pa se ne može tek sada u žalbi pozivati na prigovor zastare.

(Iz rješenja Višeg privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 104082 19 Pžip od 18.03.2019. godine)